

DOROTEJA SERTIČ ŠABEC, 8.b., OŠ Pivka; Mentorica: Lada Morel

ZBORNIK PRISPEVKOV

učencev in dijakov, ki so sodelovali v Pedagoški akciji
Zveze delovnih invalidov Slovenije v letu 2015

ZBORNİK PRISPEVKOV

učencev in dijakov, ki so sodelovali v Pedagoški akciji
Zveze delovnih invalidov Slovenije v letu 2015

Izdala:

Zveza delovnih invalidov Slovenije
Ljubljana, december 2015

Za izdajatelja:

Drago Novak,
Predsednik Zveze delovnih invalidov Slovenije

Uredniški odbor:

Mag. Tanja Hočevar, Hilda Hladnjak,
Drago Kolar, Miroslava Požar

Tisk in oblikovanje:

Birografika BORI d.o.o., Ljubljana

Naklada: 450 kom

ISSN 2232-5158

Zbornik sofinancira FIHO.

Stališča ZDIS ne izražajo stališč FIHO.

UVODNIK

Izbrana literarna (pesmi; sestavki oziroma spisi) in likovna dela (risbe in slike) učencev so zbrana v zborniku, ki je pred nami. Zbornik Pedagoške akcije je prispevek k informativni in založniški dejavnosti delovanja največje reprezentativne invalidske organizacije v Sloveniji.

Slovenija je socialna država, v kateri invalidsko varstvo temelji na človekovih pravicah. Človekove pravice so temeljna podlaga za celovito skrb za invalide. Splošni deklaraciji o človekovih pravicah se je z ratifikacijo v Državnem zboru, poleg drugih dokumentov, pridružila tudi Konvencija o pravicah invalidov. V Konvenciji je zapisano, da mora država zagotavljati ter spodbujati polno uresničevanje vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin za vse invalide brez diskriminacije. Kljub temu pa samo zapisane besede niso dovolj. Invalidom morajo omogočati dejavno sodelovanje na vseh področjih, z enakopravnim in neodvisnim vključevanjem pa prispevati k njihovi boljši vključenosti v družbeno okolje.

Mladina mora spoznati potrebe invalidnih in nemočnih državljanov, da razume pravice invalidov pri njihovem enakopravnem vključevanju v družbeno življenje.

Pedagoška akcija je priložnost, da tudi mladi – učenci, skozi pisano besedo in likovno ustvarjalnostjo vzpostavijo pozitiven odnos za kakovostno sožitje z invalidi, ki jih v Sloveniji živi čez 160.000.

Invalidi smo pokazali in dokazali, da smo kreativen, kompetenten in uspešen soustvarjalec družbe v kateri živimo in tudi zato utemeljeno pričakujemo, da bo država upoštevala naša stališča o najpomembnejših problemih, s katerimi se soočamo in nanje državo opozarjamo. »Nič o nas brez nas« ne more in ne sme biti le všečna parola.

S svojimi literarnimi in likovnimi prispevki in ob nesebični pomoči mentorjev, so učenci na svojstven način prikazali razumevanje invalidnosti ob naslovih tem za Pedagoško akcijo:

»INVALIDI IN ŠPORT«;

»INVALIDI IN KULTURNO USTVARJANJE«.

V letošnjem letu je sodelovalo 17 društev invalidov. Prispelo je 514 izdelkov, od tega 373 risb, 42 pesmi in 99 spisov oz. sestavkov. Skupaj je sodelovalo 56 osnovnih šol in ena srednja šola.

Komisija je imela težko delo, da je izbrala tista dela, ki so objavljena v tem zborniku.

Zahvaljujemo se društvom invalidov, katera so pomagala pri izvedbi Pedagoške akcije v letu 2015. Iskrena zahvala pa velja učiteljem – mentorjem in vodstvom šol za njihovo podporo ter učencem za sodelovanje.

*Drago Novak,
predsednik Zveze delovnih invalidov Slovenije*

PEDAGOŠKA AKCIJA 2015

IZBRANI IZDELKI

SLIKE

- Nasl. DOROTEJA SERTIĆ ŠABEC**, 8.b., OŠ Pivka; Mentorica: Lada Morel
- 7. ZALA ORTER**, 7.r., **POMOČ INVALIDOM**; OŠ Ribnica na Pohorju; Mentor: Jože Brunčko
- 8. SAŠA KOVAČ**, 7.b., OŠ Pivka; Mentorica: Lada Morel
- 9. ANDRAŽ TURINEK**, 4.c., OŠ Antona Aškercer Velenje, POŠ Pesje; Mentorica: Mateja Kopušar
- 10. ASJA PETELIN**, 2.a., OŠ Lucijana Bratkoviča Bratuše Renče; Mentorica: Ines Leban
- 11. GORAN BOŽIČ**, PP A+B, **S PRIJATELJI IGRAM NOGOMET**; II. OŠ Žalec; Mentorici: Brigita Mršić, Nina Vouk
- 12. MIA ŠVARA**, 8.b., OŠ Pivka; Mentorica: Lada Morel
- 13. JOON ZIDAR**, 2.b., OŠ Antona Aškercer Velenje, POŠ Pesje, **INVALIDI IN ŠPORT**; Mentorica: Vesna Hudej
- 14. MAŠA PELAN**, 5.r., OŠ Notranjski odred Cerknica, POŠ 11. maj Grahovo, **INVALIDI IN MI**; Mentor: Jernej Dolničar
- 14. IVANA GOLJA**, 1.c., OŠ Dobrovo, POŠ Kojško; Mentorica: Klara Simčič
- 15. GREGA MARKEŽ, NINA HODNIK, GAL KIAR ŽMAVC, LUCAS BRUNČEK, TIANA MLAKAR, ENEJ POŽLIN KRAPEŽ, TIMI BENKO, EVA RITONJA, AMMAR VERTIČ**, 1.b., OŠ Olge Meglič Ptuj; Mentorici: Alenka Štrafela, Janja Medvešek
- 16. KARIN ČERNE**, 9.a., OŠ Solkan; Mentorica: Andreja Kocjan
- 17. ANIKA AUER**, 5.r., OŠ Gustava Šiliha Laporje; Mentorica: Marjana Štern
- 18. MAJA MARGON**, 7.b., OŠ Pivka; Mentorica: Lada Morel
- 19. MARJETA PERTOVT**, 7.r., OŠ Deskle, **INVALIDI IN PLES**; Mentorica: Alda Zimic-Ozebek
- 20. LIA MAKSIMOVIČ**, 3.a., OŠ Narodnega heroja Rajka Hrastnik; Mentorica: Rosana Kovačič
- 20. LANA NOVAK**, 3.g., I. OŠ Žalec, POŠ Gotovlje; Mentorica: Mojca Uranjek
- 21. ANA SNOJ**, 9.b., OŠ Notranjski odred Cerknica; Mentorica: Tanja Jenko
- 22. VANESSA ASYA SALKIČ**, 3. b., OŠ Franja Goloba Prevalje; Mentorica: Maja Koležnik
- 23. PETRA PRAZNIK**, 9.r., OŠ Radlje ob Dravi, POŠ Remšnik; Mentorica: Vlasta Pavlič
- 24. MINEA TROJER SMREČNIK**; 1.a., OŠ Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče; Mentorica: Tanja Stanič
- 25. ZALA NOVAK**, 1.b., **INVALIDI IN ŠPORT**; OŠ Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj; Mentorici: Tasja Srotič, Lilijana Neuvirt
- 25. ANDREJ ŠMIT**, 6.a., PP, VIZ III. OŠ Rogaška Slatina, **INVALIDI**; Mentorica: Darja Plavčak
- 26. VERONIKA GROS**, 7.b., OŠ Polzela, **PLESNO TEKMOVANJE**; Mentorica: Regina Mratinkovič
- 27. KATINKA FERLEŽ**, 4.a., OŠ Pohorskega odreda Slovenska Bistrica; Mentorica: Alenka Irgolič
- 28. TJAŠA WINKLER**, 4.b., OŠ Dobrovo; Mentorica: Vida Korenjak Majhenič
- 29. ANJA VIDIC**, PP A+B, **TRENIRAM KOŠARKO**, II. OŠ Žalec; Mentorici: Brigita Mršić, Senka Palir Balta
- 30. NASTJA VEZONIK**, 9.r., OŠ Radlje ob Dravi, POŠ Remšnik; Mentorica: Vlasta Pavlič
- 31. SOFIJA ŠTRUKELJ**, 3.r., OŠ Miren, **IGRE Z ŽOGO**; Mentorica: Nada Černe
- 32. KLARA GORENSZACH**, 1.a., OŠ Ivana Roba; Mentorici: Neda Mikuž, Katarina Tischer Gregorič
- 32. TAJ OGRIZEK**, 1.d., OŠ Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj; Mentorici: Brigita Robida, Lilijana Neuvirt
- 33. PIKA LAURA VODOPIVEC**, 5.r., OŠ Branik; Mentorica: Marinka Rus (slikanje z usti)
- 34. MATEVŽ BAŠA, SOFIA BOŠTJANČIČ, MATIČ ČERNE BRALIČ, MARK DEVČIČ, ZARJA GRILANC, EVELIN LIPIČ, TAJA PEJIČ, ADAM PETROVČIČ, FILIP PINTAR, NIKOLA STOJANOVIČ, TOMAŽ ŠIBAV, NEJC ŠTANTA, TILÉN ŠULIGOJ, KLARA URŠIČ, LANA VIDIC**; 1.b., OŠ Ivana Roba; Mentorici: Mirjam Volk, Darja Rijavec
- 35. LANA KUNČIČ**, 6.b., OŠ Mladika, **INVALID SLIKAR**; Mentorica: Karmen Plavec
- 36. GAŠPER DUJC**, 4.b., OŠ Antona Globočnika Postojna; Mentorica: Sonja Česnik
- 37. ARNEJ LIČEN**, 2.r., OŠ Ivana Roba, POŠ Vogrsko; **INVALIDI IN ŠPORT**; Mentorica: Lucija Gregorič
- 38. ZOJA BUCIK**, 3.a., OŠ Kanal, **INVALIDI IN ŠPORT**; Mentorica: Mimi Beguš
- 38. URŠKA DOLAR**, PP A+B II., OŠ Žalec, **S PRIJATELJICO NASTOPAVA**; Mentorici: Brigita Mršić, Senka Palir Balta
- 39. ASJA ČEBRON**, 6.r., **NA PARAOLIMPIJSKIH IGRAH SMO NAJBOLJŠI**; OŠ Deskle; Mentorica: Alda Zimic - Ozebek
- 40. ERIKA BIRSA**, 4.b., OŠ Milojke Štrukelj Nova Gorica; Mentorica: Tanja Batistič Poljšak
- 41. BLAŽ ČERNIGOJ**, OPP, OŠ Kozara Nova Gorica; Mentorica: Maja Černe
- 42. ANA VINDIŠ**, 7.b., OŠ Olge Meglič Ptuj; Mentorica: Lea Kralj
- 43. URH MOKOTAR** 2.c., OŠ Narodnega heroja Rajka Hrastnik, POŠ Dol pri Hrastniku; Mentorica: Ksenija Klopčič
- 44. ANA MIKLAVŽINA**, 4.c., OŠ Antona Aškercer Velenje, POŠ Pesje; Mentorica: Mateja Kopušar
- 45. VALENTIN OZIMIC**, 4.b., Druga OŠ Slovenj Gradec; Mentorica: Boža Božena Lesjak
- 46. LUCIJA CASAR**, 2.p., OŠ Antona Globočnika Postojna, POŠ Planina; Mentorica: Milena Kumer
- 47. PIA RECEK**, 5.b., OŠ III Murska Sobota; Mentorica: Gabrijela Mastnak
- 48. KLARA DUJMOVIČ**, 3.b., OŠ Antona Globočnika Postojna; Mentorica: Mateja Tomažinčič
- 51. NIKA SKORNŠEK**, 1.c., OŠ Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj; Mentorici: Mateja Čokelc, Saša Kokol
- 53. LANA ENIKO**, 2.b., OŠ Žiri; Mentorica: Polonca Sedej
- 53. ALJA KODELE**, 2.a., OŠ Antona Globočnika Postojna; Mentorica: Milena Požar
- 54. KLARA HVALEC**, 1.b., OŠ Mladika, **INVALID UMETNIK**; Mentorici: Silva Ilc, Breda Pisar
- 55. ALEX VIŽIN**, 4.r., OŠ Lucija Bratkoviča Bratuša Renče, POŠ Bukovica; Mentorica: Nadja Bagon
- 57. MOJCEJ JONKE GRABNER**, 3.r., OŠ Črna na Koroškem, POŠ Javorje, **INVALIDI IN ŠPORT**; Mentorica: Bojana Hudrap
- 57. MATEJA GABERŠEK**, 5.b., PP, VIZ III. OŠ Rogaška Slatina; Mentorica: Darja Plavčak
- 58. BENJAMIN SALKIČ**, 2.c., OŠ Franja Goloba Prevalje; Mentorica: Romana Pori
- 59. BINE FILAČ**, 2.b., OŠ Vransko, POŠ Tabor, **INVALIDI IN ŠPORT**; Mentorica: Lejla Jehjefendič
- 59. SARA JUG**, 7.b., OŠ Polzela, **NA STARTU**; Mentorica: Regina Mratinkovič
- 60. ROK SOBOTIČ KLANČNIK**, 4.b., OŠ Poljčane, **POMAGAL SEM INVALIDU**; Mentorica: Suzana Vošinek
- 61. JURE AJDOVEC**, 4.b., OŠ Antona Globočnika Postojna; Mentorica: Sonja Česnik
- 63. NIKA MARKIČ**, 9.a., OŠ Solkan; Mentorica: Andreja Kocjan
- 63. ANA TIA HOHKRAUT**, 6.b., OŠ Šempas; Mentorica: Lilijana Zalesjak Gerlica
- 64. ALINA ODŽIČ**, 3.a., OŠ Narodnega heroja Rajka Hrastnik; Mentorica: Rosana Kovačič
- 65. GAJA BRATINA**, 3.a., OŠ Frana Erjavca Nova Gorica; Mentorica: Andrea Štanta
- 65. MAKS KOLMAN**, 1.a., OŠ Ivana Roba; Mentorici: Neda Mikuž, Katarina Tischer Gregorič
- 66. AJDA STROPNIK**, 1.c., OŠ Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj, **INVALIDI IN GIBANJE**; Mentorici: Mateja Čokelc, Saša Kokol
- 67. JAKA KORITNIK**, 3.č., OŠ Narodnega heroja Rajka Hrastnik, POŠ Dol pri Hrastniku; Mentorica: Cvetka Železnik
- 68. AVA DOLENC**, 2.p., OŠ Antona Globočnika Postojna, POŠ Planina; Mentorica: Milena Kumer

69. **INES ŠUBIČ**, 5.b., OŠ Žiri; Mentorica: Marija Treven
70. **GAJA PERŠOLJA**, OPP, Kozara Nova Gorica; Mentorica: Klavdija Namar Pogačnik
71. **KAJA BIZJAK**, 1.a., OŠ Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče; Mentorica: Tanja Stanič
72. **MARUŠA OŠLAK**, 4.d., OŠ Mislinja, POŠ Dolič, **INVALIDI IN ODBOJKA**; Mentorica: Tatjana Senič
73. **ANDREA ŽIVOJINOVIČ**, 6.a., OŠ Antona Globočnika Postojna; Mentorica: Petra Košnik
74. **NEJA ROŽMAN**, 6.b., OŠ Antona Globočnika Postojna; Mentorica: Petra Košnik
74. **TIA MIŠIČ**, 6.b., OŠ Šempas, **INVALIDI IN ŠPORT**; Mentorica: Lilijana Zalesjak Gerlica
75. **IZA ORLIČ**, 5.r., OŠ Deskle, **INVALID V VESOLJU**; Mentorica: Alda Zimic-Ozebek
76. **LENA LAH MAJKIČ**, 2.r., OŠ Toneta Šraja Aljoše, Nova vas; Mentorica: Petja Ilejšič
77. **LAURA MARKIČ**, 5.r., OŠ Čepovan; Mentorica: Saša Plesničar
78. **TANEJ MEDVEŠČEK**, 4.b., OŠ Dobrovo; Mentorica: Vida Korenjak Majhenič
79. **KAJA DELOST**, 3.r., **ROKOMETNA IGRA**; OŠ Antona Globocnika Postojna, POŠ Bukovje; Mentorica: Breda Kovac
80. **MAŠA MARINIČ**, 5.g., OŠ Solkan, POŠ Grgar; Mentorica: Nina Žbona Kuštrin
81. **ILONA BREZNIK**, 5.r., OŠ Radlje ob Dravi, POŠ Remšnik; Mentorica: Vlasta Pavlič
83. **EVA SREBERNIČ**, 2.a., OŠ Dobrovo; Mentorica: Hana Kutin
83. **TEA BERGHAUS KOSEC**, **NIKA FRIDAUER**, 8.a., OŠ Olge Meglič Ptuj; Mentorica: Lea Kralj

PESMI

9. **ŽIVA ZORKO**, 5.r., **MOJ PRIJATELJ**; OŠ Griže, POŠ Liboje; Mentorica: Petra Steiner
10. **VID ŠTEFANEC**, 5.a., **INVALIDI IN ŠPORT**; OŠ Bakovci; Mentorica: Dragica Smodiš
15. **NINA PETREVČIČ**, **ENEJA DUGAR**, 3.a., **RAD BI TI POVEDAL**; OŠ Kanal; Mentorica: Mimi Beguš
18. **VALENTIN KODRIČ**, 8.a., **KO SE ŽIVLJENJE OBRNE NA GLAVO**; OŠ Šempas; Mentorica: Mateja H. Gregorič
22. **ANEMARI FISTER**, 8.a., **Z OMEJITVAMI DO ZMAGE**; OŠ Bakovci; Mentorica: Olga Hodošček
27. **HANA FILIPIČ**, 5.r., **INVALIDI**; OŠ Šentjanž pri Dravogradu; Mentorica: Zdenka Krajnik
31. **VITA BOŽIČ**, 3.a., OŠ Kanal, **RADA BI TI POVEDALA**; Mentorica: Mimi Beguš
33. **MARUŠA LAVRINŠEK**, 7.r., **NAKLJUČEN TALENT**; OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu; Mentorica: Helena Korat
36. **BENJAMINA BREZNIKAR**, 7.a., **PA MISLIM TAKO...**; OŠ Gustava Šiliha Velenje; Mentorica: Biserka Hrnčič
41. **TJAŠA SAMEC**, 5.r., **ISKRICE V OČEH**; OŠ Šentjanž pri Dravogradu; Mentorica: Zdenka Krajnik
42. **STAŠA ZAVEC**, 6.b., **KO DAN ZA VEDNO NOČ POSTANE**; OŠ Kanal; Mentorica: Irena Hočevnar Križnič
44. **VID RANC**, 6.b., **MOJ DEDA NA INVALIDSKEM VOZIČKU**; OŠ Prežihovega Voranca, Ravne na Koroškem; Mentorica: Vanja Benko
46. **IZA ŠTIH**, 6.c., **INVALID**; OŠ Polzela; Mentorica: Marija Kronovšek
47. **PIA POTOČNIK KRAJNC**, 4.a., **ZJUTRAJ, KO SONCE VZHAJA**; Druga OŠ Slovenj Gradec; Mentorica: Jožica Vajt
50. **SARA DESKU**, 5.b., **MOJ VOZIČKO, PRIJATELJ PRAVI**; OŠ Olge Meglič Ptuj; Mentorica: Simona Jakomini
51. **NACE HRANJEC**, 4.r., **INVALID**; OŠ Šentjanž pri Dravogradu; Mentorica: Milena Jamer
55. **JAKA KVEDER**, 4.r., **KOŠARKAR**; OŠ Griže, POŠ Liboje; Mentorica: Petra Steiner
56. **PATRIK DESKU**, 2.a., **LJUBKA POMOČNIKA**; OŠ Olge Meglič Ptuj; Mentor: Darko Zupanc

61. **LANA CVETREŽNIK**, 6.a., **KAR NAENKRAT SE ZGODI**; OŠ Kanal; Mentorica: Irena Hočevnar Križnič
62. **SARA ROSALIA GUTSCHI**, 8.a., **NAENKRAT INVALID**; OŠ Olge Meglič Ptuj; Mentorica: mag. Renata Debeljak
66. **EVA PARADIŽ**, 3.r., **INVALID**; OŠ Šentjanž pri Dravogradu; Mentorica: Renata Sešel
68. **MARIO URNAUT**, 9.r. **INVALIDI**; OŠ Ribnica na Pohorju; Mentorica: Nevenka Kutin
73. **ŽAŠ LORENČIČ**, 4.b., **INVALID**; OŠ Olge Meglič Ptuj; Mentorica: Marjeta Kosi
75. **JAN KATERN**, 8.b., **UJET**; OŠ Antona Globočnika Postojna; Mentorica: Petra Košnik
78. **KLEMEN VOLK VASERFAL**, 4.b., **VESELIMO SE ŽIVLJENJA**; Druga OŠ Slovenj Gradec; Mentorica: Boža Božena Lesjak
79. **TEJA SABOTIN**, 4.b., **INVALID**; OŠ Olge Meglič Ptuj; Mentorica: Marjeta Kosi

SESTAVKI

7. **ŽANA ZDOVC SPOPER**, 8.b., **INVALIDI MED NAMI**; OŠ Polzela; Mentorica: Dobriša Vučenović
11. **JUŠ EMERŠIČ**, 7.a., **IZKUŠNJA VEČ ZA MOJE MLADO ŽIVLJENJE**; OŠ Gustava Šiliha Velenje; Mentorica: Biserka Hrnčič
12. **ENDIS ALETIČ**, 7.b., **ŠPORT NI SAMO ZATE, JE TUDI ZANJ, ČEPRAV NE MORE HODITI**; OŠ Gustava Šiliha Velenje; Mentorica: Biserka Hrnčič
13. **MAŠA PELAN**, 5.r., **INVALID BENO SODELUJE PRI ŠPORTU IN KULTURI**; OŠ Notranjski odred Cerknica, POŠ 11. maj Grahovo; Mentorica: Sabina Šparemblek
16. **NUŠA ŽERJAV**, 7.a., **SKOZI INVALIDOVO OKO**; OŠ Polzela; Mentorica: Marija Kronovšek
19. **ALJA MEOLIC**, 5.a., **INVALIDNA PLESALKA**; OŠ Bakovci; Mentorica: Dragica Smodiš
23. **ANJA KAC**, 7.r., **INVALIDI IN LIKOVNO USTVARJANJE**; OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu; Mentorica: Helena Korat
24. **DANAJA GREBENC**, 4.a., **INVALIDI IN ŠPORT**; OŠ Neznanih talcev Dravograd; Mentorica: Nataša Kovše
25. **ANDREJ ŠMIT**, 6.a., **INVALIDI**; PP, VIZ III. OŠ Rogaška Slatina; Mentorica: Darja Plavčak
26. **ALJA MIKLAVC**, 7.r., **INVALIDI**; OŠ Ribnica na Pohorju; Mentorica: Nevenka Kutin
28. **ELIAS ŠRAJ**, 8.a., **ČE ŠPORTNIK POSTANE INVALID**; OŠ Šempas; Mentorica: Mateja H. Gregorič
28. **TIJANA STANKOVIČ**, 3.r., **INVALIDI**; I. OŠ Žalec, POŠ Ponikva; Mentorica: Andreja Pušnik
29. **NIKA ALTBAUER**, 6.r., **INVALIDI - OBČUDOVANJA VREDNI LJUDJE**; OŠ Radlje ob Dravi, POŠ Remšnik; Mentorica: Valerija Tertinek
30. **LAURA ŠMID**, 4.r., **INVALIDI IN KULTURA**; OŠ Radlje ob Dravi, POŠ Remšnik; Mentorica: Melita Stražinskič
34. **TINKARA VRŠNIK**, 8.b., **ŽIVLJENJE BREZ ROK**; OŠ Kanal; Mentorica: Zvonka Cigoj
37. **LOVRO KNEZ**, 8.a., **INVALID MIHA**; OŠ Franja Goloba Prevalje; Mentorica: Marija Eremut
40. **ŠPELA KONEČNIK**, 3.r., **ANA**; OŠ Šentjanž pri Dravogradu; Mentorica: Renata Sešel
43. **ZARJA PŠENIČNIK**, 9.b., **INVALIDI MED NAMI**, OŠ Neznanih talcev Dravograd; Mentorica: Marijana Pšeničnik
45. **AŠA SLENNIK**, 4.r., **PREMAGOVANJE OVIR – TAKO ALI DRUGAČE**; OŠ Šentjanž pri Dravogradu; Mentorica: Milena Jamer
48. **BRINA KOŠTOMAJ**, 4.a., **MOJA SOSEDA INVALIDKA**; OŠ Olge Meglič Ptuj; Mentor: Dejan Majcen
49. **PETRA GLUŠIČ**, 9.b., **ŠPORT JE POMEMBEN DEL NJENEGA ŽIVLJENJA**; OŠ Franja Goloba Prevalje; Mentorica: Katjuša Knez
52. **LIDIJA ŠMID**, 7.r., **DRUGAČNOST NAS BOGATI**; OŠ Radlje ob Dravi, POŠ Remšnik; Mentorica: Valerija Tertinek
52. **ŽIVA LUKAČ**, 5.a., **NASTOP INVALIDA**; OŠ Bakovci; Mentorica: Dragica Smodiš
54. **MATJAŽ ALIČ**, **URH HAMERŠAK**, **STAŠ PREAC**, 3.a., **INVALIDI IN**

56. **USTVARJANJE**; OŠ Olge Meglič Ptuj; Mentorica: Barbara Majhenič
JERA KOMPAN, 8.b., »**ODLOČITEV JE BILA POMEMBNA, DA MOJE ŽIVLJENJE ZARADI TEGA NE BO NIČ SLABŠE, DA BO NOV SVET PRAV TAKO SVETEL IN LEP**«; OŠ Črna na Koroškem; Mentorica: Milena Mesner.
58. **ANA ŠPALIR**, 9.r., **S SKUPNIMI MOČMI JE VSE MOGOČE**; OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu; Mentorica: Helena Korat
60. **TAJDA POBERŽNIK**, 4.a., **KAKO SE JE MOJ DEDEK SOOČIL Z BOLEZNIJO**; OŠ Neznanih talcev Dravograd; Mentorica: Nataša Kovše
62. **BLAŽKA KNAP**, 8.r., **SPREJMIMO DRUGAČNE**; OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu; Mentorica: Helena Korat
64. **GABER PANDOL**, 7.b., **MOJE ŽIVLJENJE Z BRATOM IN SESTRO**; OŠ Gustava Šiliha Velenje; Mentorica: Biserka Hrnčič
67. **GAJA ŠURC**, 4.b., **Z BRATOM MI NI NIKOLI DOLGČAS**; Druga OŠ Slovenj Gradec; Mentorica: Boža Božena Lesjak
69. **ANIKA SEŠEL**, 4.r., **BABICA MI JE ZAUPALA**; OŠ Šentjanž pri Dravogradu; Mentorica: Milena Jamer
70. **NUŠA NOVAK**, 4.r., **LJUDJE OKOLI NAS**; OŠ Ribnica na Pohorju; Mentorica: Marija Lopert
71. **LEON URANEK**, 4.r., **INVALIDI IN ŠPORT**; OŠ Radlje ob Dravi, POŠ Remšnik; Mentorica: Melita Stražišnik
72. **MATIC STOPAR**, 8.r., **DEČEK POSEBNE SORTE**; OŠ Juričevega Drejčka; Mentorica: Simona Cokan
76. **NIKA POTOČNIK**, 5.r., **INVALIDNOST**; I. OŠ Žalec, POŠ Ponikva; Mentorica: Andreja Pušnik
80. **SERGEJA ŠILER**, 7.r., **INVALIDI SO IZJEMNI LJUDJE**; OŠ Radlje ob Dravi, POŠ Remšnik; Mentorica: Valerija Tertinek
81. **ILONA BREZNIK**, 5.r., **INVALIDI IN KULTURNO USTVARJANJE**; OŠ Radlje ob Dravi, POŠ Remšnik; Mentorica: Melita Stražišnik
82. **ROBI LOGAR**, OT3, **INVALIDI IN UMETNIŠKO USTVARJANJE**; SŠ Slovenj Gradec in Muta; Mentorica: Andreja Breznik
82. **MIRA ALIJAJ**, 6.a., **INVALIDI**; PP, VIZ III. OŠ Rogaška Slatina; Mentorica: Darja Plavčak

SEZNAM SODELUJOČIH ŠOL

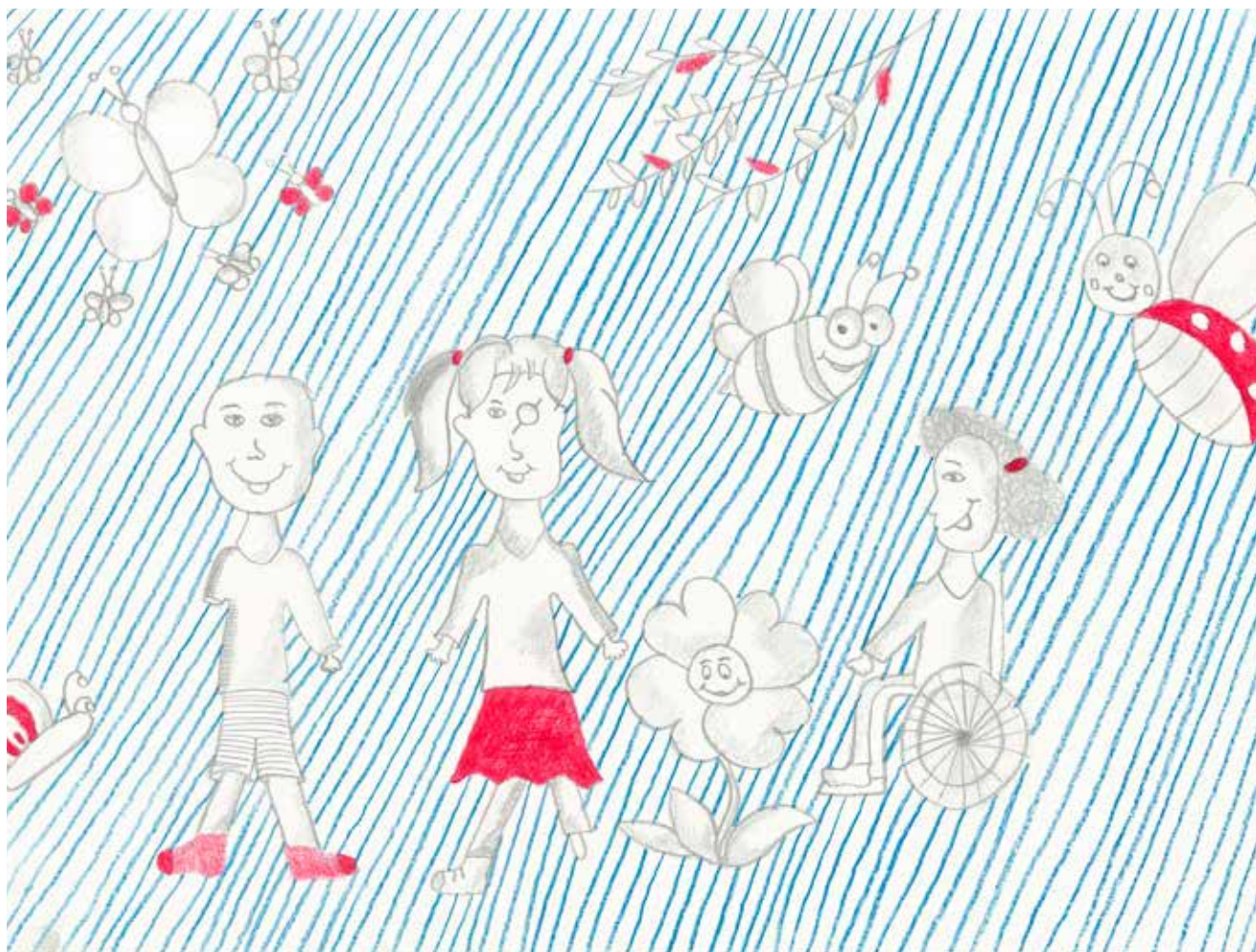
- Osnovna šola Antona Aškerc Velenje, POŠ Pesje
- Osnovna šola Antona Globočnika Postojna
- Osnovna šola Antona Globočnika Postojna, POŠ Bukovje
- Osnovna šola Antona Globočnika Postojna, POŠ Planina
- Osnovna šola Bakovci
- Osnovna šola Branik
- Osnovna šola Čepovan
- Osnovna šola Črna na Koroškem
- Osnovna šola Črna na Koroškem, POŠ Javorje
- Osnovna šola Deskle
- Osnovna šola Dobrovo
- Osnovna šola Dobrovo, POŠ Kojško
- Osnovna šola Frana Erjavca Nova Gorica
- Osnovna šola Franja Goloba Prevalje
- Osnovna šola Griže, POŠ Liboje
- Osnovna šola Gustava Šiliha Laporje
- Osnovna šola Gustava Šiliha Velenje
- Osnovna šola Ivana Roba
- Osnovna šola Ivana Roba, POŠ Vogrsko
- Osnovna šola Juričevega Drejčka
- Osnovna šola Kanal
- Osnovna šola Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj
- Osnovna šola Kozara Nova Gorica
- Osnovna šola Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče
- Osnovna šola Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče, POŠ Bukovica
- Osnovna šola Milojke Štrukelj Nova Gorica
- Osnovna šola Miren
- Osnovna šola Mislinja, POŠ Dolič
- Osnovna šola Mladika
- Osnovna šola III Murska Sobota
- Osnovna šola Narodnega heroja Rajka Hrastnik
- Osnovna šola Narodnega heroja Rajka Hrastnik, POŠ Dol pri Hrastniku
- Osnovna šola Neznanih talcev Dravograd
- Osnovna šola Notranjski odred Cerknica
- Osnovna šola Notranjski odred Cerknica, POŠ 11. maj Grahovo
- Osnovna šola Olge Meglič Ptuj
- Osnovna šola Pivka
- Osnovna šola Podgorje pri Slovenj Gradcu
- Osnovna šola Pohorskega odreda Slovenska Bistrica
- Osnovna šola Poljčane
- Osnovna šola Polzela
- Osnovna šola Prežihovega Vrance, Ravne na Koroškem
- Osnovna šola Radlje ob Dravi, POŠ Remšnik
- Osnovna šola Ribnica na Pohorju
- VIZ III. Osnovna šola Rogaška Slatina, PP
- Druga Osnovna šola Slovenj Gradec
- Osnovna šola Solkan
- Osnovna šola Solkan, POŠ Grgar
- Osnovna šola Šempas
- Osnovna šola Šentjanž pri Dravogradu
- Osnovna šola Toneta Šraja Aljoše, Nova vas
- Osnovna šola Vransko, POŠ Tabor
- I. Osnovna šola Žalec, POŠ Gotovlje
- I. Osnovna šola Žalec, POŠ Ponikva
- II. Osnovna šola Žalec, PP
- Osnovna šola Žiri
- Srednja šola Slovenj Gradec in Muta

INVALIDI MED NAMI

Se kdaj zamislite, kako se počutijo invalidi? Kaj si drugi mislimo o njih? Koliko morajo pretrpeti in preživeti, da jih ostali ljudje normalno sprejmemo medse. Kaj vse so pripravljeni narediti za to, da se dokažejo sebi, drugim in da pokažejo, kaj je s trdno voljo mogoče doseči? Koliko vztrajnosti je potrebno in koliko odrekani? Koliko vprašanj, solz in trpljenja namenijo iskanju odgovorov? Se sploh kdo zamisli, kolikokrat težje opravijo določeno delo?

Kljub vsem težavam se človek zmeraj lahko pobere. Vse dobre in slabe stvari v življenju moramo sprejeti na najboljši možni način. Ne smemo se ozirati na preteklost in iskati odgovorov na vprašanje, zakaj se je to zgodilo ravno

meni. Pomisliti moramo na sedanost, ki jo prestajamo, in na prihodnost, ki nas še čaka. Nič nas ne sme ustaviti pri naših ciljih in zamislih, čeprav smo invalidi. Bodimo ponosni in vztrajni, bodimo mi. Bodimo ljudje, ki se sprejemamo, ki smo kljub invalidnosti sposobni živeti dokaj normalno življenje. Če pa smo zdravi, sprejmemo medse ljudi, ki so drugačni od nas. Drugačnost ni pomanjkljivost, ampak je lahko tudi velika prednost. Ne dovolimo si, da bi sodili ljudi le po njihovi zunanosti, sploh pa ne po invalidnosti. Spoštujmo se in cenimo prizadevanje tako zdravih kot invalidov. Zaupajmo drug drugemu in se spodbujajmo, kajti nikoli ne vemo, kdaj se lahko invalidnost zgodi tudi nam.

SAŠA KOVAČ, 7.b., OŠ Pivka, Mentorica: Lada Morel

MOJ PRIJATELJ

Moj prijatelj je fit,
pa čeprav je invalid.
Igra košarko, riše
in prav tako kot vsi ostali piše.

Enako kot drugi lahko se igra
in se prisrčno smehlja.

Z njim se lahko zabavam,
pogovarjam, pojem, se veselim
in se veliko od njega naučim.

Drugi si mislijo kako lahko,
ampak jaz se z njim imam
vedno lepo!

VID ŠTEFANEC

5.a., OŠ Bakovci, Mentorica: Dragica Smodiš

INVALIDI IN ŠPORT

Šport je za vse ljudi,
tudi za invalide,
saj nič jim na poti ni,
ko premagujejo ovire.

Med seboj tekmujejo,
pravično se bojujejo,
na koncu tudi zmagujejo
in se skupaj veselijo.

Mene pa zanima le,
kako jim to uspe?
Da tako zmagujejo
in svoje težave premagujejo.

ASJA PETELIN, 2.a., OŠ Lucijana Bratkoviča Bratuše Renče; Mentorica: Ines Leban

IZKUŠNJA VEČ ZA MOJE MLADO ŽIVLJENJE

Včeraj sem si na nogometni tekmi poškodoval nogo. Takoj sem obsedel na klopi z bolečinami in solzami v očeh, ker ne bom smel nekaj časa trenirati. Vendar se zavedam, da bodo moje bolečine minile. Noga bo do naslednje tekme kot nova.

Sedim na klopi in opazujem prijatelje, ki se podijo za žogo. Dana situacija in čas sta me pripravila do tega, da razmišljam o tistih, ki nikoli ne bodo tekli za žogo.

Ne predstavljam si, da bi moral z bolečino ali s prizadetim delom telesa živeti celo življenje. Kako grozno mora biti, če si ves čas v gibanju, potem te pa bolezen ali nesreča prikujeta na invalidski voziček. Težko si predstavljam takšno življenje.

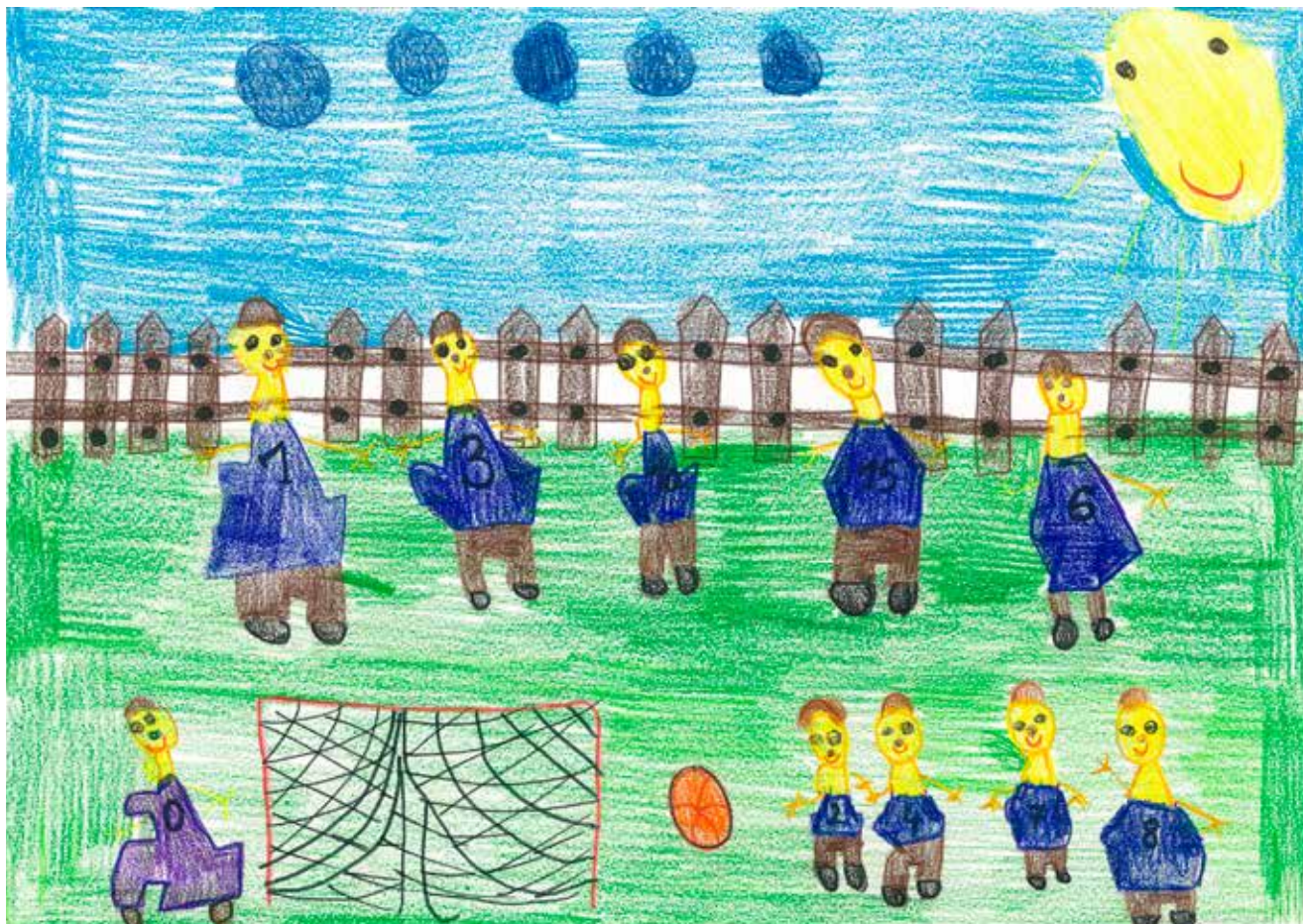
Zelo se rad igram in treniram nogomet. Kaj pa nogomet, če si na invalidskem vozičku? Danes prvič razmišljam o tem. Videl sem že športnike invalide igrati košarko, kolesariti, a nogometa v pravem pomenu ne morejo igrati.

Marsičemu se morajo odpovedati. Nam čisto vsakdanje stvari so za njih težke ali nemogoče. Ko se s prijatelji igram na dvorišču, lahko kadar koli stečem za žogo. Otrok na invalidskem vozičku tega ne more. Pa vendar...Ste sploh opazili? Kako mirno hodimo mimo njih in nihče ne poskuša čutiti njihove bolečine, njihove žalosti ali celo jeze.

In med nami je veliko invalidnih otrok. Ali jim znamo pomagati? Mogoče sem še premlad ali pa se ne najdem. Prav vsi bi se morali zamisliti in pomagati po svojih najboljših močeh. Mi pa si zatiskamo oči in se tolažimo, da se taki ljudje že znajdejo sami.

Od invalidov se lahko zelo veliko naučimo. So zelo močni in borbeni. Zato se veliko invalidov odloči za ukvarjanje s športom ali kulturo in jih njihove telesne hibe pri tem ne ovirajo. Predvsem pa imajo zelo radi življenje in znajo živeti.

Živeti. Beseda, ki jo pogosto pozabljam.

ENDIS ALETIĆ

7.b., OŠ Gustava Šiliha Velenje, Mentorica: Biserka Hrnčič

ŠPORT NI SAMO ZATE, JE TUDI ZANJ, ČEPRAV NE MORE HODITI

Lepo je, kadar sem lahko športno aktiven. Ker mi je to dala mati narava, sam pa skrbim, da to tudi ohranjam. Vsi pa nimajo te sreče.

Invalidi so ljudje z omejenimi zmožnostmi gibanja. To mora biti hudo. Nekateri pa niso vrgli puške v koruzo, čeprav se kot taki pri športu soočajo z različnimi težavami.

Z vsem spoštovanjem sem spremljala našega tekmovalca v plavanju na paraolimpijskih igrah, Darka Đurića. Soočil se je s problemi plavanja brez udov, ki je lahko njegova velika ovira, on pa jo je vzel kot prednost.

Verjetno se lahko vsak človek sčasoma sooči s svojo telesno pomanjkljivostjo in težave premaga. Seveda pa ima svoje negovalce, ki jim pomagajo tako fizično kot psihično premagati ovire, pred katerimi se tak človek znajde. Pomembno je, da zberejo moč in potem se lahko ukvarjajo tudi s športi, kjer so noge zelo pomembne: z atletiko, smučanje... Všeč mi je, da so za njih organizirane paraolimpij-

ske igre, na katerih lahko sodelujejo invalidi celega sveta.

Razmišljam: koliko energije, moči, samozavesti mora imeti nek invalid, da zmore življenje v današnjem hitrem svetu. In da si ob tem najde še eno športno pot, ki je marsikomu od nas nedosegljiva?

In kako se obnašamo mi? Mi, ki nam nič ne manjka? Mi se jih po navadi »bojimo« in si ne upamo pogovarjati z njimi o njihovi težavi – invalidnosti. A zakaj je tako? Tudi oni so ljudje, ki živijo na tem svetu. Ki se veselijo sončnih dni, ali so jezni, ko dežuje – kot jaz.

Sprejmimo jih in jih podpirajmo v njihovih aktivnostih. Opazimo mi njih, potem nas bodo tudi oni, kajti invalidi so ljudje, ki se nikogar ne bojijo. Zato je ta natečaj, čisto prava stvar, da sprejmemo invalide in jih podpremo.

In zato je moj slogan: Z INVALIDI V SVET.

MIA ŠVARA, 8.b., OŠ Pivka; Mentorica: Lada Morel

MAŠA PELAN

5.r., OŠ Notranjski odred Cerknica, POŠ 11. maj Grahovo, Mentorica: Sabina Šparemblek

INVALID BENO SODELUJE PRI ŠPORTU IN KULTURI

Življenje invalida ni prav nič drugačno od našega. To vam lahko pove zgodba Benjamin Žnidaršiča, ki je padel s češnje. Padeč je bil tako hud in boleč, da ni čutil in še vedno ne čuti rok in nog. Življenje se mu je obrnilo na glavo. Vendar ni obupal in zastavil si je nove cilje zase, za Loško dolino in vasico Podcerkev. Zdaj je Beno (Benjamin) znan po novem letnem gledališču Podcirkel, galeriji Štala in galeriji

Žaga. Benjamin je znan po risanju, saj riše z usti. Pripravlja pa tudi delavnice za otroke, starše in ovirane ljudi ter razstave. O kulturi lahko razlagaš še veliko več, kajti ustvaril je ARS VIVO. O športu pa lahko povem, da se ukvarja s šahom. Hodi na tekmovanja in jih tudi prireja. To je le delček Benjaminovega življenja v vasici Podcerkev.

JOON ZIDAR, 2.b., OŠ Antona Aškerca Velenje, POŠ Pesje, INVALIDI IN ŠPORT; Mentorica: Vesna Hudej

MAŠA PELAN, 5.r., OŠ Notranjski odred Cerknica, POŠ 11. maj Grahovo, INVALIDI IN MI; Mentor: Jernej Dolničar

IVANA GOLJA, 1.c., OŠ Dobrovo, POŠ Kojsko; Mentorica: Klara Simčič

3.a., OŠ Kanal, Mentorica: Mimi Beguš

Rad bi ti povedal,
da te rad imam,
zato te kličem k sebi,
roko ti podam.
Pridi k meni.
Ptički nama pojejo,
skupaj nama je lepo.

15

KARIN ČERNE, 9.a., OŠ Solkan; Mentorica: Andreja Kocjan

NUŠA ŽERJAV

7.a., OŠ Polzela; Mentorica: Marija Kronovšek

SKOZI INVALIDOVO OKO

Empatija. Ta beseda ima globlji pomen, in sicer pomeni živeti se, čutiti, razumeti nekoga drugega. Vesela sem, da sem imela že kot majhna punčka priložnost družiti se z invalidi. Vendar zame beseda invalid ni imela pomena, še manj, niti je nisem poznala. Zame so bili to ljudje, ki se jim ni nikamor mudilo, a so opravili želeno. Vsekakor so bili za vrvež okoli njih, pravi polžki.

In če bi ta trenutek stala ob tebi, bi te prosila, če se te lahko dotaknem, te primem za roko. Skupaj bi premagovala mogočne strme stopnice, poledenel pločnik ali pa goro snega, ki ga je plug potisnil pred hišo. Bi prijel mojo dlan? Kaj se čudiš, pojdi z mano skozi invalidovo oko!

Kakor pozdrav mimoidočega, se je spontano zgodilo, da sem ponudila roko babici, ki je z dotiki iskala stol ob mizi. Pa saj tudi tebi pridržim vrata, kadar hitiš vstopiti v šolo, in te primem, kadar ti nekdo izmakne stol, da ne štrbunkneš na tla. Tako se je začelo.

Na vedno pometenem dvorišču je stala stara lesena mi-

za, ob njej pa so senco lovili hrastovi stoli. Kolikor daleč je seglo oko, se je razprostiralo koruzno polje, na katerem je bilo vedno živahno. Zaradi ptic, ki so klujuvale majcena zrna, srnjačkov, ki so zašli s poti, ali pa zaradi sosedovih otrok, ki so se vedno radi lovili po polju. Na bližnjem hribu je stala cerkev. Zvonik je štrlel iz smrekovega gozda in držal sence med meglico. Kmečka hiša, ta je pozdravljala že od daleč. Čeprav se je jutro prevesilo v pozno dopoldne, je na prag stopila babica. Počasi, a previdno. Stopila sem bliže, pod mojimi nogami se je slišalo škrtanje peska in če bi zaprla oči, prisežem, da ne bi vedela, kaj je ta zvok.

»Nuša, si ti?« sem zaslišala.

»Dober dan,« sem pozdravila in ponudila roko babici, ki je iskala stol ob mizi. Njeno roko sem položila na stol, najin pogovor pa je tekel dalje.

»Danes ima Gora Oljka kapo,« je povedala. Tako je rekla vsakič, kadar je megla objemala zvonik cerkve na Gori Oljki in se lesketala na soncu.

»Kako to veš« sem si mislila, ko je spet izginila v notranjost hiše.

»Treba bo pokositi takoj ali pa počakati par dni.«

Zasmejala sem se in tiho rekla: »Kake skrbi imaš, babica, saj si kot vremenar na televiziji.«

Ampak babica je bila boljša in spretnejša, kljub temu da je bila slepa. Vračala se je s skodelico čaja, tresočče roke pa so jo krepko držale. Potipala je rob mize in čaj postavila nanjo.

»Res si super, babica, včasih kar pozabim, da ne vidiš.«

Babica je eno oko izgubila že kot najstnica, v času partizanov, in zdravniki so ga nadomestili s steklenim, takim, ki se ni nikoli zaprlo ali pomežiknilo, potem pa je izgubila vid še na drugem, ki je bilo poškodovano.

»Pojdi v vežo in mi prinesi koš s fižolom, pa še ena skleda je ob njem, prinesi mi vse skupaj.« mi je velela. Šla sem in našla koš ter skledo in nesla k mizi. Očitno je babica zelo dobro slišala, saj je segla po pločevinasti skledi, že naslednji trenutek pa je luščila fižol. Prisedla sem in tudi sama začela.

Potem pa sem morala vprašati, saj sem bila sila radovedna: »Si si sama skuhala čaj?«

»Ja, iz materine dušice, ki sem jo sama nabrala.«

Če je ne bi poznala, bi rekla, da me vleče za nos. Babica je namreč nabrala zdravilne rože: rman, žajbelj, kamilice, materino dušico... Rastline je posušila in jih spravila, ko so bile suhe, v papirnate vreče. In kadar jo je skrbelo, če kaj potrebujem, predvsem za obleči, je iz predpasnika vzela nekaj denarja in po otipu ugotovila, kateri bankovec drži,

ter mi ga dala. Tako sva se družili z mojo babico. Ličkali sva koruzo, kadar so rastline na vrtu že zrasle do prepoznavnosti, sva odšli, pokleknili na začetek gredice in začeli pleti. Babica je imela dober sluh, vonj in otip. Čutila je naravo s čutili, ki so ji ostala, ko je oslepela. Všeč mi je bila, ker je bila dobra poslušalka. Četudi je bila žalostna ali jezna, je pozorno poslušala. Nikoli ni v takih trenutkih zaloputnila z vrati, ampak je ostala zbrana in mirna. Nikoli se ji ni mudilo, vedno se je počasi oblekla in pravočasno prišla, kamor je pač bila namenjena. Za razliko od staršev, ki vedno hitijo. Najhuje od vsega je, kadar govorim in se vedno najde kdo, ki mi iz sosednje sobe zavpije: »Si kaj meni rekla!?«

Moja babica je živela polno življenje. Pela je, plesala in pripovedovala najlepše pripovedke, ki so se zdele tako resnične. Čeprav je spala z odprtim očesom, me ni bilo strah. K popoldanskem počitku sva legli skupaj in tako lepo je dišala. Varovala me je s svojim objemom.

Zdaj je žal ni več...

Povem ti, da mi je odprla oči, zato se ne bojim prisesti k nekemu, ki mi stol prihrani s tem, ko sedi na vozičku, saj tudi majhni otroci sedijo v vozičkih in rad pokukaš k njim. Ne bojim se, če nekdo z malo površno držo in nejasnim govorom stopi proti meni. Pa kaj potem, če nekemu manjka oko, noga ali so njegova usta povešena! Kaj potem, če so ob sedenju njegovi gibi nekontrolirani, in kaj potem, če mi nekaj kaže le s kretnjami rok.

Takrat počakam in poslušam, gledam. Kaj je ta oseba morda opazila, prebrala, videla, slišala, da sem tudi jaz nekaj posebnega naredila. In zagotovo me ni vprašala: »Si kaj meni rekla?«

VALENTIN KODRIČ

8.a., OŠ Šempas, Mentorica: Mateja H. Gregorič

KO SE ŽIVLJENJE OBRNE NA GLAVO

Ko ljudje, mladi in stari,
postanejo invalidi,
se jim življenje obrne na glavo.
Spremeni se njihov način življenja.
Nekateri invalidi so bili športniki
in potem še vedno vztrajajo,
čeprav na prilagojen način.
Tem je vredno izkazati spoštovanje.
Nekateri izgubijo roke, drugi noge,
vsi pa morajo biti pogumni,
da zaživijo naprej.
Lahko so nam vzor.

MAJA MARGON, 7.b., OŠ Pivka; Mentorica: Lada Morel

ALJA MEOLIC

5.a., OŠ Bakovci, Mentorica: Dragica Smodiš

INVALIDNA PLESALKA

Predstavila vam bom nekaj posebnega in zanimivega. Vse se je začelo ob gledanju oddaje Slovenija ima talent. Moja zgodba govori o invalidki, ki je plesala balet na vozičku. Mogoče se zdi malo čudno, ampak v resnici je to nekaj čudovitega. Kadar si nekaj zelo želimo, se nam želja lahko uresniči, le upati moramo.

Invalidka, o kateri govorim, si je močno želela postati baletka. Sanje so se ji uresničile. Plesala je na invalidskem vozičku s svojim možem. Njena največja želja je bila, da bi plesala in zmagala na Slovenija ima talent. Dolgo je vadila, res je garala za ta dan. Njen trud se je izplačal. Prijavila se je na tekmovanje. Dolgo sta z možem čakala v čakalnici, da prideta na vrsto. Najbolj se je bala žirantke Ane Klašnje, saj je ona zelo dobra baletka. Ko sta prišla na oder, so bili žiranti zelo začudeni. Začela sta plesati, delala sta različ-

ne plesne gibe, ki so bili res težki. Žiranti so bili navdušeni, poleg njih tudi Vid in Pero ter vsi gledalci v dvorani. Nekateri so jokali, drugi pa le strmeli in gledali. Žirantki Ani so tekale solze. Bila je tako navdušena, da je pritisnila zlati gumb. S tem jima je omogočila priti v polfinale. Oba sta bila presrečna. Mož je bil zelo ponosen na svojo ženo, saj sta odplesala bolje, kot si je predstavljal.

Prišel je dan nastopa v polfinalu in napredovala sta v finale. V finalnem nastopu nista zmagala. Bila sta pa vseeno presrečna, posebej plesalka invalidka je bila ponosna na svoj uspeh.

Ta moj spis nas nauči veliko stvari. Lepo je, če invalidom pomagamo. Vendar so marsikdaj pogumnejši od nas.

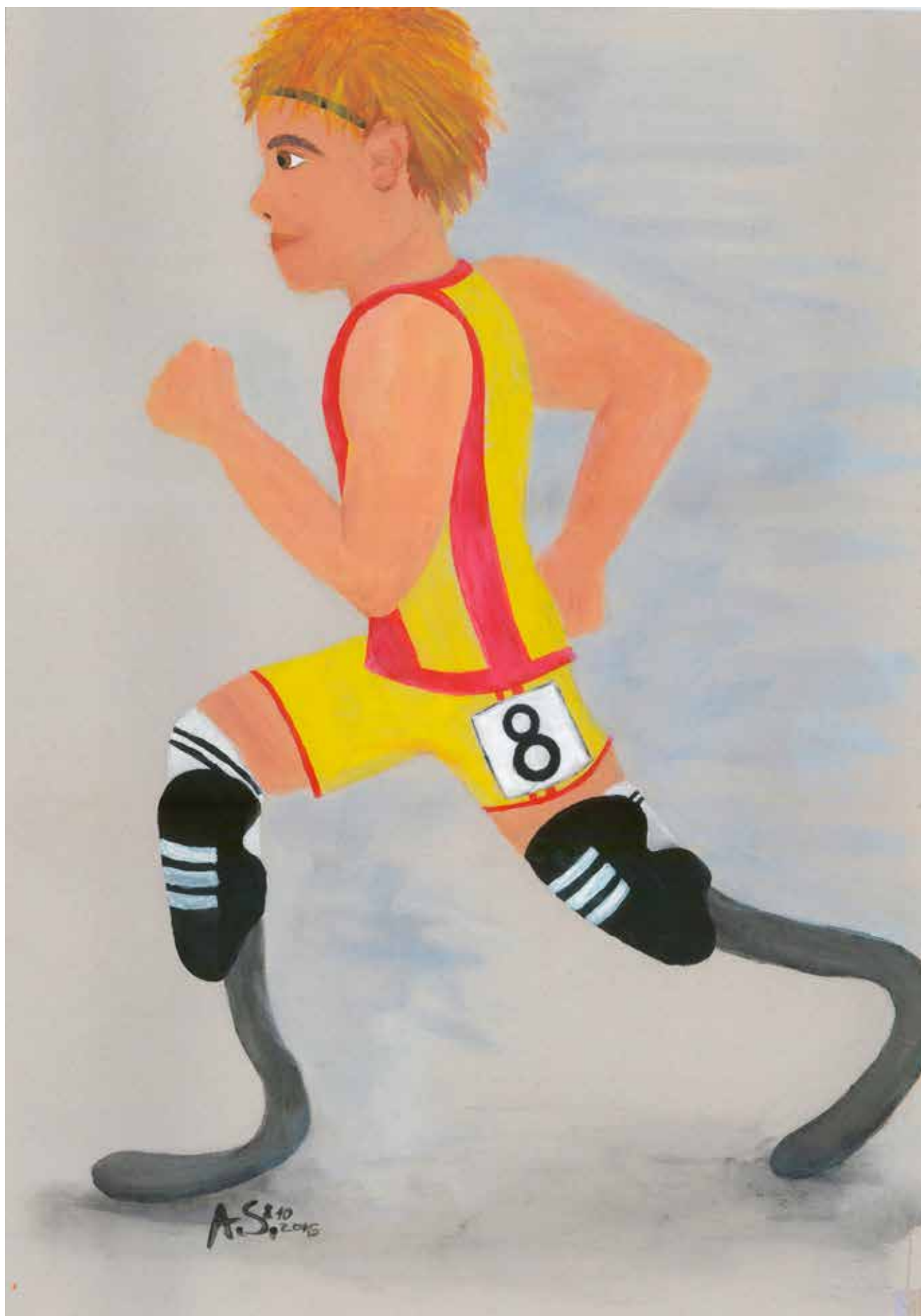
MARJETA PERTOVT, 7.r., OŠ Deskle, INVALIDI IN PLES; Mentorica: Alda Zimic-Ozebek

LIA MAKSIMOVIĆ, 3.a., OŠ Narodnega heroja Rajka Hrastnik; Mentorica: Rosana Kovačič

LANA NOVAK, 3.g., I. OŠ Žalec, POŠ Gotovlje; Mentorica: Mojca Uranjek

ANA SNOJ, 9.b., OŠ Notranjski odred Cerknica, Mentorica: Tanja Jenko

ANEMARI FISTER

8.a., OŠ Bakovci, Mentorica: Olga Hodošček

Z OMEJITVAMI DO ZMAGE

Kdo sem jaz?
Jaz sem invalid.
Omejen sem, to je že res,
drugače sem pa človek, kot vi, prav zares.

V življenju sem veliko skozi dal,
vendar se nisem predal,
temveč sem paraatletik postal.

Na tekmovanjih tekmujem,
z vozičkom vas vse premagujem.
Pravično sodelujem,
na koncu pa vedno zmagujem.

Medaljo poberem vedno za las,
a kaj je tisto, kar sem vam povedati želel jaz?
To, da čeprav si invalid,
ne predaj se, pokaži jim, da si tudi ti zvit.

VANESSA ASYA SALKIČ, 3. b., OŠ Franja Goloba Prevalje, Mentorica: Maja Kolečnik

ANJA KAC

7.r., OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu, Mentorica: Helena Korat

INVALIDI IN LIKOVNO USTVARJANJE

Invalidnost je trajna telesna ali duševna okvara, ki je z medicinskim zdravljenjem ni mogoče pozdraviti. Nekateri ljudje se že rodijo kot invalidi, drugi pa postanejo invalidi zaradi bolezni ali poškodbe. Zaradi invalidnosti, ti ljudje veliko težje živijo in imajo veliko več problemov kot zdravi ljudje.

Za sprostitev in za zaslužek se nekateri invalidi ukvarjajo z risanjem. Obstaja tudi združenje slikarjev, ki slikajo z usti ali z nogami. Člani tega združenja so lahko invalidi, ki ne morejo uporabljati rok in zato slikajo samo z usti ali nogami. V svoje delo morajo vložiti veliko več truda kot zdravi ljudje.

V decembrskem času domov dobivamo njihove novoletne čestitke, ki so zelo lepe, čeprav niso narisane z rokami.

Pomagamo jim lahko tako, da za njihove voščilnice plačamo prostovoljni prispevek.

Tudi k nam domov vsako leto dobimo njihove voščilnice. Vedno preberem in pogledam kdo jih je narisal, saj so zelo lepe. Zdi se mi skoraj neverjetno kakšne umetnine ustvarijo. Pri nas veliko raje kupimo njihove voščilnice, saj jim na ta način lahko pomagamo.

Zdi se mi, da je zelo pomembno, da smo zdravi. V življenju nam je veliko lažje kot invalidom, zato jim je potrebno čim bolj pomagati, da bi bilo njihovo življenje lažje in srečnejše.

PETRA PRAZNIK, 9.r., OŠ Radlje ob Dravi, POŠ Remšnik; Mentorica: Vlasta Pavlič

DANAJA GREBENC

4.a., OŠ Neznanih talcev Dravograd, Mentorica: Nataša Kovše

INVALIDI IN ŠPORT

Invalidi so ljudje, ki imajo določene telesne poškodbe. Lahko se že rodijo kot invalidi ali pa postanejo invalidi zaradi nesreče ali bolezni. Veliko invalidov je, tako kot mnogi zdravi ljudje, zelo navdušenih nad različnimi športi. Zato se nekateri ukvarjajo s športi, kot so: košarka, nogomet, roketni tenis, nekateri pa celo smučajo. Udeležujejo se tudi različnih tekmovanj, nekateri so zelo uspešni. Ko sem bila z mamico in očkom na smučanju v Italiji, sem na tekmovanju invalidov videla celo smučarje, ki so smučali z eno nogo. Vse smučarje invalide sem zelo občudovala. Vsi so bili zelo veseli, dobre volje in zelo družabni.

Nekateri invalidi v prostem času zelo radi plešejo, igrajo šah in so zelo prijazni. Otrokom zelo radi povedo kakšno zgodbo in zapojejo. Druženje z njimi je zelo zabavno.

Tudi invalidi so lahko zelo nadarjeni. So ljudje kot mi, le da ne morejo opravljati vseh reči, ker imajo določene omejitve, eni pa so celo na invalidskih vozičkih.

Invalidom pomeni šport sprostitev in zadovoljstvo. Mislim, da pri tem pozabijo na svoje težave. Invalide moramo spoštovati in jih podpirati, saj si tudi oni zaslužijo lepo in prijetno življenje.

MINEA TROJER SMREČNIK; 1.a., OŠ Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče; Mentorica: Tanja Stanič

ANDREJ ŠMIT

6.a., PP, VIZ III. OŠ Rogaška Slatina, Mentorica: Darja Plavčak

INVALIDI

Invalidi so osebe, ki so na invalidskih vozičkih, se premikajo s pomočjo oseb ali raznih pripomočkov (bergle). Lahko so tudi gluhi, slepi... Invalidi se lahko rodijo s pridobljeno težavo ali jo povzročijo razne nesreče (prometna nesreča, padec...). Na naši šoli so otroci s posebnimi potrebami,

zato jih nekaj poznam. Ti otroci staršem spremenijo ritem življenja, saj ne morejo biti čisto samostojni. Ne smemo delati razlike med nami in njimi, saj smo vsi enaki. Do invalidov smo spoštljivi, prijazni, se jim ne posmehujemo in jim pomagamo, kolikor smo le zmožni.

ZALA NOVAK, 1.b., *INVALIDI IN ŠPORT*; OŠ Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj; Mentorici: Tasja Srotič, Lilijana Neuvirt

ANDREJ ŠMIT, 6.a., PP, VIZ III. OŠ Rogaška Slatina, *INVALIDI*; Mentorica: Darja Plavčak

ALJA MIKLAVC

7.r., OŠ Ribnica na Pohorju, Mentorica: Nevenka Kutin

INVALIDI

Nekega dne sem odšla na pohod. Na točki, kjer je bil naš cilj, se je ravnokar dogajalo že 23. srečanje invalidov, kjer so nastopali tudi oni.

Ko sem opazovala nastope, sta na oder prišla invalidka in njen mož, ki pa ni bil invalid. Ta invalidka je bila na invalidskem vozičku in bila je oblečena v lepo rdečo obleko. Ko pa je napovedovalka povedala, da bosta plesala, me je osupnilo. Ko sta pričela plesati, je bilo neprecenljivo, saj sta plesala izjemno. Izjemno pa je tudi to, da če imaš voljo

in veselje do tega, lahko prideš daleč. In onadva sta prišla daleč, saj sta se pripravljala na državno prvenstvo, ki ju je že čakalo naslednji mesec. Po njunem nastopu sem stopila do njiju in jima čestitala za tako dober nastop. Dobila sem tudi avtogram, ki mi je veliko pomenil. Takrat je bilo res super. Od tistega dne mi invalidi pomenijo nekaj več, saj z voljo dosežejo veliko.

Res je super, da so med nami takšni ljudje, ki so lahko tako izjemni.

VERONIKA GROS, 7.b., OŠ Polzela, PLESNO TEKMOVANJE; Mentorica: Regina Mratinkovič

HANA FILIPIĆ

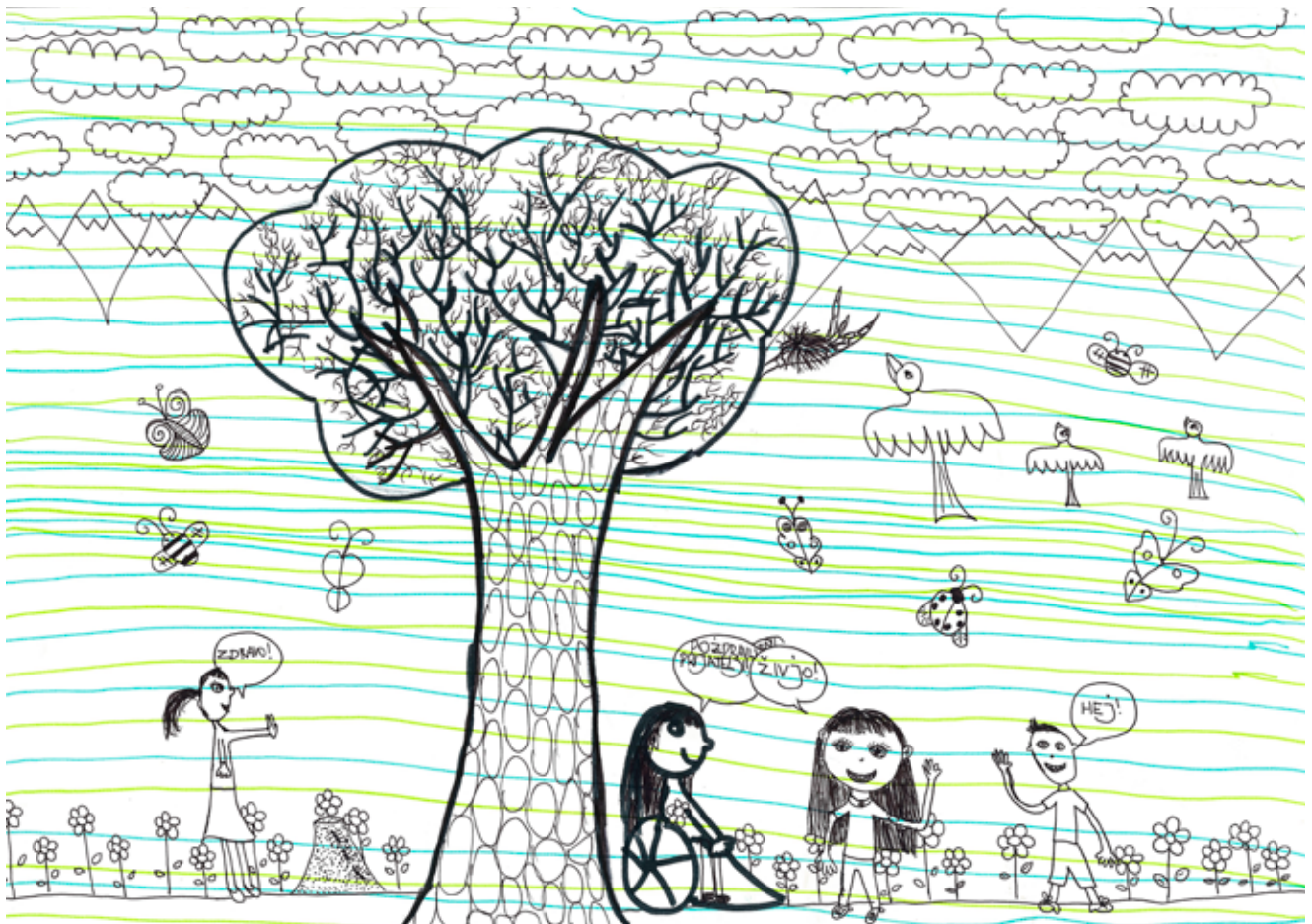
5.r., OŠ Šentjanž pri Dravogradu, Mentorica: Zdenka Krajnik

INVALIDI

Za vsakega invalida
se najde nekdo,
ki bi ga sprejel
in imel bi ga rad,
čeprav je takšen kot je.

Za vsakega invalida
se najde nek šport,
ki bi ga osrečil,
da se ne bi počutil
tako drugačen.

Kot pravijo nekateri ljudje,
za vsakega invalida
se najde nekaj,
kar mu je v veselje!!!

KATINKA FERLEŽ, 4.a., OŠ Pohorskega odreda Slovenska Bistrica; Mentorica: Alenka Irgolič

ELIAS ŠRAJ

8.a., OŠ Šempas, Mentorica: Mateja H. Gregorič

ČE ŠPORTNIK POSTANE INVALID

Rad igram nogomet in sem tudi član slovenske reprezentance. Nogomet mi pomeni vse v življenju. Nekega dne sem na ulici srečal gospoda, ki mi je povedal svojo zgodbo, kako je pred 20 leti v prometni nesreči izgubil nogo. Žal mi je bilo za tega gospoda, čeprav je bil kljub nesreči in invalidnosti videti srečen.

Njegova zgodba se me je dotaknila, zato sem začel razmišljati, kaj bi storil jaz in kako bi se počutil, če bi postal in-

valid. Najbolj žal bi mi bilo zaradi nogometa. Seveda bi se moral sprijazniti s tem, da ne morem več igrati. Hotel pa bi biti še vedno povezan s športom. Tudi če bi bil invalid, bi želel potovati, si ogledovati mesta in nogometne tekme na svetovnih stadionih. Upam, da bi našel koga, ki bi bil pripravljen iti z mano in mi pomagati.

Mogoče nekateri ne verjamejo, ampak jaz vem, da se od invalidov lahko marsikaj naučimo.

TIJANA STANKOVIĆ

3.r., I. OŠ Žalec, POŠ Ponikva, Mentorica: Andreja Pušnik

INVALIDI

Kaj je invalid? Invalid je to, če si na vozičku, da ne moreš stati, hoditi. Invalidi so tudi slepi, ne morejo gledati, ne morejo delati in hoditi v šolo. Ampak za njih je tudi vse to po-

membrno – to je šola, knjige, službe. Zato oni vse to delajo na svoj način.

TJAŠA WINKLER, 4.b., OŠ Dobrovo; Mentorica: Vida Korenjak Majhenič

INVALIDI – OBČUDOVANJA VREDNI LJUDJE

V soboto popoldan sem v kuhinji pregledovala revije, ki jih je jutraj prinesel poštar. Zdolgočasno sem listala in pred očmi so se mi pojavljali samo reklamni oglasi kričečih barv, visoke cene izdelkov in nezanimive teme. Naenkrat prekine dolgčas neobičajna vstopnica, ki je vabila na ogled košarkarske tekme, na kateri bodo igrali invalidi na invalidskih vozičkih.

Široko sem odprla oči in nehote kriknila: »KAJ? Ali je to sploh mogoče?« sem se vprašala. V tistem trenutku se je v meni zbudila neukrotljiva radovednost in hipoma sem se odločila, da te tekme nikakor ne smem zamuditi. Prosim sem mamo in takoj je opazila, da si to tekmo resnično želim ogledati, zato je privolila.

Dnevi so kar prepočasi minevali, preden je prišla težko pričakovana nedelja. Že med potjo sem bila vsa nestrpna. Ko sem vstopila v športno dvorano, sem poiskala sedež v prvi vrsti, saj sem želela tekmo budno in zelo natančno spremljati. V tistem hipu mi je v glavi rojilo veliko vprašanj, na katera nisem znala odgovoriti. Kako bodo invalidi, ki se lahko premikajo samo z invalidskim vozičkom igrali košarko, si v tistem trenutku nisem znala predstavljati.

Začetek igre je naznanil zvonec. Z budnim očesom sem opazovala prihod invalidov - košarkarjev na igrišče. Bila sem vznemirjena, toda ko sem opazovala, s kakšno požrtvovalnostjo in vnemo igrajo, sem za hip pozabila, da so ti igralci na invalidskih vozičkih in gledala na njih kot na zdrave

ljudi, košarkarje, ki tečejo za žogo in jo mečejo na koš. Predramil me je padec enega izmed igralcev. In ko sem opazovala, so mu morali priskočiti na pomoč drugi, da so ga lahko dvignili s tal, sem se zavedala, da so ti ljudje še kako odvisni od drugih. Na tej tekmi sem se tudi marsikaj naučila, saj se pravila razlikujejo med košarko, ki jo igrajo zdravi košarkarji in košarko, ki jo igrajo invalidi na invalidskih vozičkih. Vso tekmo sem igralce občudovala, saj nisem mogla verjeti, koliko energije, požrtvovalnosti in vztrajnosti premorejo invalidni športniki. Iz minute v minuto je v meni naraščalo izjemno spoštovanje do njih.

Tudi konec igre je naznanil zvonec in igralci so se ob zaključku tekme prijeli za roke in vzkliknili: »Koš, koš naprej!« Sledil je poseben govor, nato pa so vsem obiskovalcem ponudili še pecivo, ki so ga sami spekli v svojem društvu.

Svoj veličasten pečat temu nepozabnemu dnevu pa je dodal avtogram Matica Brema, ki mi ga je dal po končani tekmi. Matic je namreč vodja košarkarskega kluba invalidov in je na tekmovalni tekmi zadel največ košev. Žarela sem od ponosa in sreče, hkrati pa sem v sebi čutila neizmerno hvaležnost do svoje mame, ki mi je omogočila ogled te nepozabne tekme.

Ta dan se mi je zapisal v srce in ga nikoli ne bom pozabila. Od takrat čutim v sebi neizmerno spoštovanje do ljudi, ki so drugačni, a drugačni so samo navzven, v srcu so to ljudje, ki zmorejo veliko in še več.

LAURA ŠMID

4.r., OŠ Radlje ob Dravi, POŠ Remšnik, Mentorica: Melita Stražnik

INVALIDI IN KULTURA

Poznam deklico Majo Kovač. Stara je 11 let in ima svetle lase. Prihaja iz Slovenj Gradca. Zelo rada slika in riše. Ima starejšo sestro Tjašo, ki je stara 14 let.

Maja se je rodila brez rok. Pri njenem najljubšem hobiju ji pomaga njena mama. Zelo rada riše in slika naravo in ljudi. Vključena je v društvo invalidov, ki rišejo z nogami. Vsako leto za novo leto prodaja svoje slike. V društvu je spoznala tudi prijateljico Anjo, s katero se veliko družita. Pred kratkim sem imela tudi sama priložnost spoznati Majo. Na prvi pogled se mi je zdela čisto običajna deklica mojih let, ko pa sem ji želela v pozdrav ponuditi roko, sem opazila

njeno invalidnost. V trenutku se mi je zelo zasmilila, toda, ko sem opazila, da je Maja čisto zadovoljno dekle in da je svojo invalidnost sprejela kot usodo, s katero se je že zdavnaj sprijaznila in da jo zelo osrečujejo njene čudovite slike, ki nastajajo izpod njenih spretnih prstov na nogah, sem jo začela občudovati in postali sva prijateljici.

Ponosna in srečna sem, da sem njena prijateljica, še bolj pa me veseli spoznanje, da je Maja kljub svoji invalidnosti našla zadovoljstvo v slikanju, ki jo v življenju osrečuje in privoščim ji, da bi postala nekoč vrhunska slikarka.

NASTJA VEZONIK, 9.r., OŠ Radlje ob Dravi, POŠ Remšnik; Mentorica: Vlasta Pavlič

VITA BOŽIČ

3.a., OŠ Kanal, Mentorica: Mimi Beguš

RADA BI TI POVEDALA

Rada bi ti povedala,
da rada te imam.
Rada bi ti povedala,
da pomagala ti bom
vsak dan.

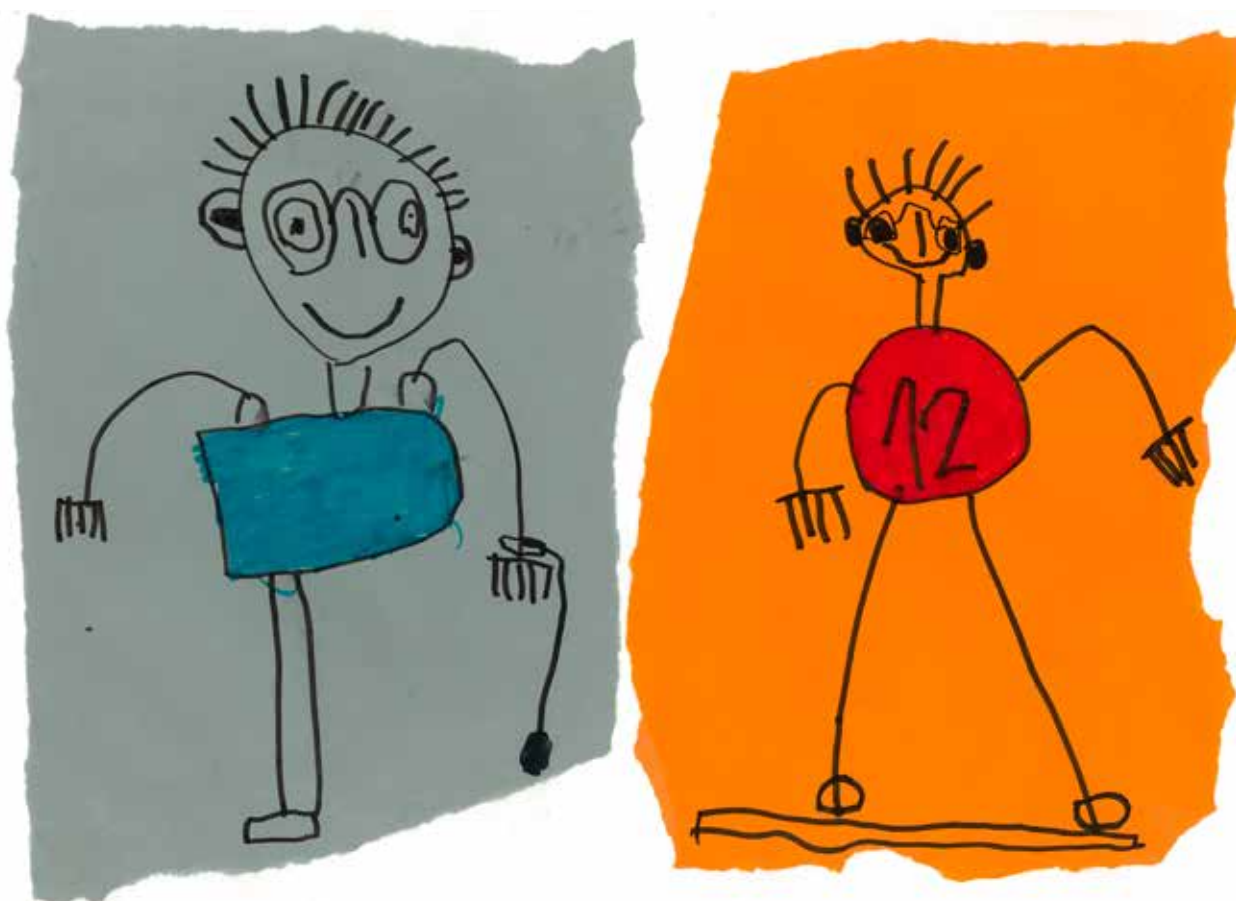
Rada bi ti povedala,
da vesela sem s teboj.
Rada bi ti povedala,
da igraj se z menoj.

SOFIJA ŠTRUKELJ, 3.r., OŠ Miren, IGRE Z ŽOGO; Mentorica: Nada Černe

KLARA GORENSZACH, 1.a., OŠ Ivana Roba; Mentorici: Neda Mikuž, Katarina Tischer Gregorič

TAJ OGRIZEK, 1.d., OŠ Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj; Mentorici: Brigita Robida, Lilijana Neuvirt

MARUŠA LAVRINŠEK

7.r., OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu, Mentorica: Helena Korat

NAKLJUČEN TALENT

Na cesti opaziš invalida,
ki zaviti si želi.
Vidiš, da potrebuje pomoč.
Veš, da nekateri se smejiijo,
invalidi pa trpijo.

Kaj narobe je naredil?
Nesreča je bila.
Rad bi vrnil čas nazaj,
ampak zakaj?

Ko pogledaš invalida, misliš,
da je zanj vse končano.
Če pa imaš priložnost, da ga spoznaš,
vidiš svetlo plat, ki jo razvija.

Poglej, kakšna slika!
Takšna, da te mika – to je čarovnija.
Nikoli ne bi ugotovil, da jo je
naslikal invalid!

Ta talent ga bo vodil do sanj.
Nadaljeval bo pot, na kateri se je –
ustavil.

»Hvala za nove tehnike risanja!«
mu rečeš. In na ustnicah se mu
pojavi nasmeh po dolгих letih.

PIKA LAURA VODOPIVEC, 5.r., OŠ Branik; Mentorica: Marinka Rus (slikanje z usti)

MATEVŽ BAŠA, SOFIA BOŠTJANČIČ, MATIC ČERNE BRALIČ, MARK DEVČIČ, ZARJA GRILANC, EVELIN LIPIČ, TAJA PEJIČ, ADAM PETROVČIČ, FILIP PINTAR, NIKOLA STOJANOVIČ, TOMAŽ ŠIBAV, NEJC ŠTANTA, TILLEN ŠULIGOJ, KLARA URŠIČ, LANA VIDIC; 1.b., OŠ Ivana Roba; Mentorici: Mirjam Volk, Darja Rijavec

TINKARA VRŠNIK

8.b., OŠ Kanal, Mentorica: Zvonka Cigoj

ŽIVLJENJE BREZ ROK (domišljjski spis)

Moje ime je Ana in rada bi vam povedala svojo življenjsko zgodbo.

Rodila sem se brez rok. Razloga za to ne vem. Nisem dopolnila še dveh let, ko sem imela že najmanj deset operacij, vendar nobena ni bila uspešna. Zaradi tega moje otroštvo ni bilo srečno, saj nisem imela nobenih prijateljev in sem bila že takrat zelo osamljena.

V šolo sem odšla pri šestih letih, tako kot vsi ostali otroci. Še vedno se spomnim, kako nerodno mi je bilo prvi šolski dan, ko sem prišla s svojo spremljevalko do sošolcev. Ti so se zelo grdo odzvali, ker nisem imela rok. Ker sem že po naravi bolj občutljiva, sem takoj planila v jok. In tako je bilo vsak dan. Ne vem, če je že minil en teden pouka, ko nisem več hotela hoditi v šolo. To sem povedala spremljevalki, a ona mi je rekla, da me čez kakšno leto sošolci ne bodo več zmerjali. Nisem hotela, da bi se mi sošolci spet

smejali im me zmerjali, zato sem doma povedala staršem. Sprva niso vedeli, kaj naj naredijo, potem pa so mi na spletu pokazali posnetek nekega irskega dekleta brez rok, ki je slikalo na platno. To je počela z nogami. Na platnu je bilo narisano drevo, okoli njega pa prečudovita pokrajina. Mislim, da mi je ta trenutek spremenil življenje, saj sem od tega dne dalje občudovala likovno umetnost.

Samozavestno sem odhajala v šolo in ignorirala vse nesramnosti, ki mi jih je kdor koli rekel.

A samo gledanje drugih ljudi, kako slikajo in ustvarjajo, mi ni bilo dovolj. Tudi sama sem hotela slikati. Bil je tak občutek, kot da bi bila sestradena in gledala nekoga, ki bi jedel mojo najljubšo jed. O tem, da bi rada slikala tudi sama, sem povedala mami, ta pa me je takoj naslednji dan prijavila na tečaj slikanja za invalide. Ko sem se ga prvič udeležila, sem tam videla samo starejše ljudi, kako slikajo z no-

gami. Na tečaju sem bila najmlajša, ampak to me seveda ni ustavilo. Najprej so me naučili, kako držati čopič z nogami. Ko mi je to že dobro šlo, sem začela risati. Na začetku mi je bilo zelo težko, a kmalu sem se naučila. Ko sem hodila v 8. razred, mi je šlo slikanje že odlično od »nog«. Nihče me več ni »zafrkaval«, vsi so bili prijazni z mano in so me spoštovali. Z nogami sem postala zelo spretna in tudi risanje z usti mi je šlo zelo dobro. Takrat sem se prijavila na slikarski natečaj, na katerem si moral narisati svoje življenje. Na sredino lista sem narisala sebe, kako rišem na platno z nogami, na zgornjo stran slike sem narisala mlajše otroke, kako se mi smeji, na spodnjo stran slike pa sem narisala ljudi, ki so me v življenju podpirali. To sliko sem pokazala učiteljici za likovni pouk. Nisem prepričana, če

sem prav videla, a ko je pogledala sliko, so se ji oči orosile. Učiteljica je sliko poslala na ta natečaj in čez štirinajst dni sem dobila obvestilo, da sem zmagala. Komisija je želela, da napišem govor o svojem življenju. Bila sem presrečna, da so izbrali ravno mene in slutila sem, da me v življenju čaka slikarska kariera.

Zdaj imam 32 let in moje slike so znane po vsem svetu. Dobila sem že zelo veliko pomembnih likovnih nagrad. Redno sodelujem v društvu invalidov, kjer se dobimo enkrat tedensko ter izmenjujemo izkušnje in svetujemo drugim. Nikoli si nisem mislila, da bom kot invalidka v življenju in slikanju tako uspešna.

BENJAMINA BREZNIKAR

7.a., OŠ Gustava Šiliha Velenje, Mentorica: Biserka Hrnčič

PA MISLIM TAKO...

Cenimo svoje življenje,
da ne bo na koncu pogubljenje.
Manjša nesreča se zgodi,
pa lahko invalid si za vse dni.

Ne norčuj se iz takih ljudi,
ker lahko se to tebi že jutri zgodi.
Res, da nekateri so tudi starejši,
a se jim posmehujejo pa zato niso nič modrejši.

Če misliš, da je invalidom lepo,
motiš se zelo.
Vsi se jim posmehujejo,
in na tak način pametujejo.

Lahko se že rodi tak,
a to ni od tebe odvisen korak.
Nikoli ne smeš kar obupati,
temveč še naprej upati.

GAŠPER DUJC, 4.b., OŠ Antona Globočnika Postojna; Mentorica: Sonja Česnik

LOVRO KNEZ

8.a., OŠ Franja Goloba Prevalje, Mentorica: Marija Eremut

INVALID MIHA

Miha je bil že od malih nog športnik. Pričel je trenirati odbojko in smučanje, saj je bilo smučanje v njegovem kraju zelo popularno, ker je imel eno izmed najlepših smučišč v Sloveniji. Z njegovimi napornimi treningi so počasi prihajali tudi uspehi. Bil je dober v obeh športih, zato je ugotovil, da se bo moral počasi odločiti le za en šport. Odločil se je za odbojko, ker jo lahko s prijatelji igra vse leto.

Vsako zimo pa je šel s prijatelji smučat v Avstrijo. Tudi pred petimi leti je s prijatelji smučal in med smučanjem spregledal grbino, zaradi katere je padel. S hrbtom je udaril v nezaščiten ograjo. Ko so prijatelji prismočali do njega, jim je rekel, da ne čuti nog. Takoj so poklicali reševalno službo, ki je Miha odpeljala s helikopterjem v bolnišnico.

V bolnišnici so mu povedali, da ne bo nikoli več hodil. Mihi, kot športniku, se je ob tej novici sesul svet. Razmišljal je, kaj bo zdaj z njegovim življenjem, saj je živel samo za šport. Zaradi športa je odšel v rehabilitacijski center Soča v Ljubljani. Tam je ugotovil ob pomoči terapevtov, da takšna poškodba še ne pomeni konec njegovega sveta. Ugotovil je, da lahko tudi z invalidnostjo živi.

V domačem kraju se je včlanil v Društvo invalidov, kjer so mu pomagali s spodbudami. Ugotovil je, da so lahko tudi invalidi uspešni športniki. Postal je zelo dober športnik v metu kopija in suvanju krogle. Kot športnika ga zelo občudujem. Menim, da je lahko vzor, ne le športnikom invalidom, ampak tudi zdravim športnikom.

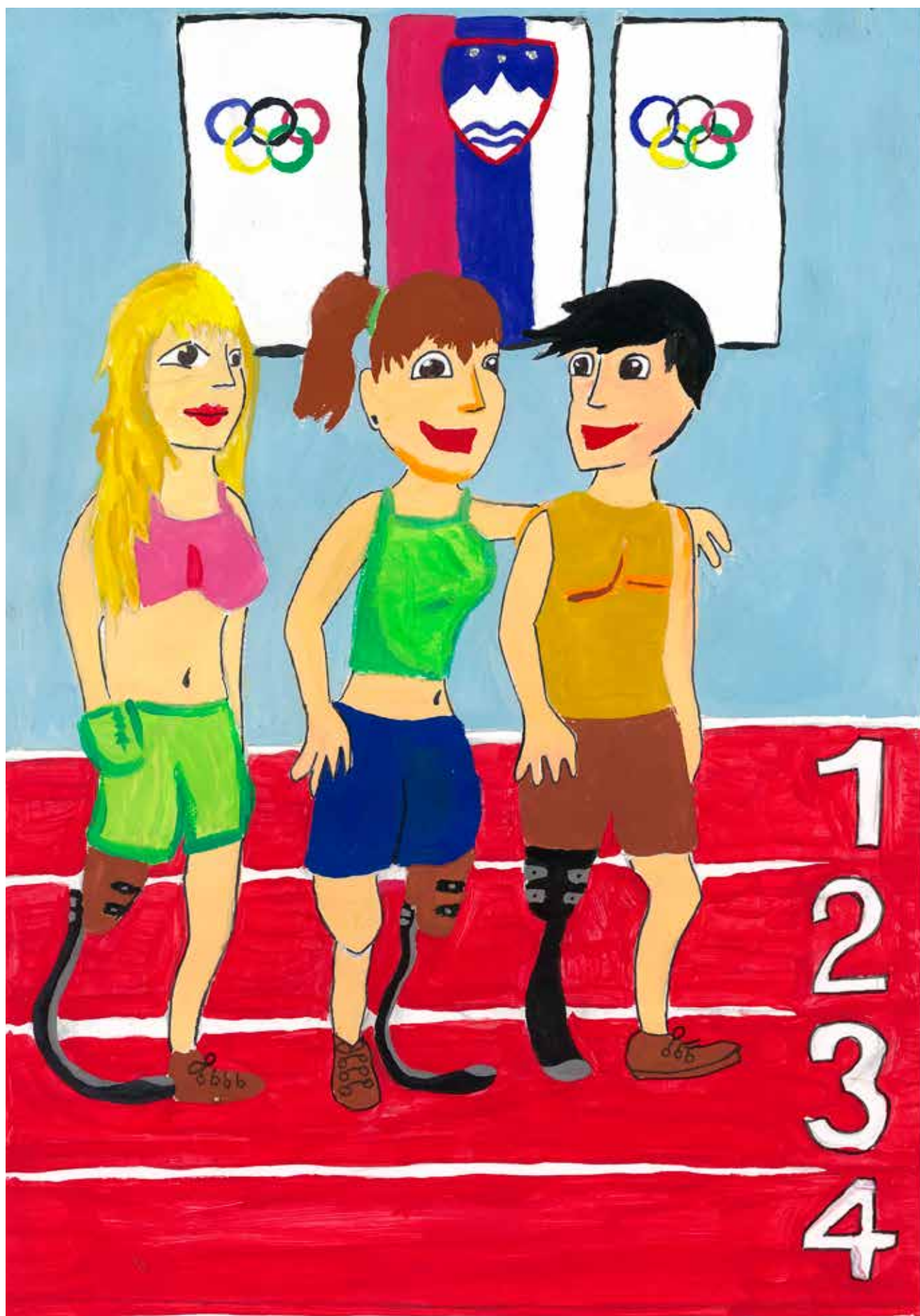
ARNEJ LIČEN, 2.r., OŠ Ivana Roba, POŠ Vogrsko; INVALIDI IN ŠPORT; Mentorica: Lucija Gregorič

ZOJA BUCIK, 3.a., OŠ Kanal, *INVALIDI IN ŠPORT*; Mentorica: Mimi Beguš

URŠKA DOLAR, PP A+B II., OŠ Žalec, *S PRIJATELJICO NASTOPAVA*; Mentorici: Brigita Mršić, Senka Palir Balta

ASJA ČEBRON, 6.r., NA PARAOLIMPIJSKIH IGRAH SMO NAJBOLJŠI; OŠ Deskle; Mentorica: Alda Zimic - Ozebek

ŠPELA KONEČNIK

3.a., OŠ Šentjanž pri Dravogradu, Mentorica: Renata Sešel

ANA

Ana je moja starejša sestra. Je otrok s posebnimi potrebami. Ana je na invalidskem vozičku. Želela bi si, da bi Ana lahko z mano žogala, tekala po travniku in igrala violino.

Sanjala sem, da je postala zdravnica za otroke. Ker je moja starejša sestra, si želim, da bi me kaj naučila. Tudi, če je otrok s posebnimi potrebami, jo imam rada.

ERIKA BIRSA, 4.b., OŠ Milojke Štrukelj Nova Gorica; Mentorica: Tanja Batistič Poljšak

TJAŠA SAMEC

5.r., OŠ Šentjanž pri Dravogradu, Mentorica: Zdenka Krajnik

ISKRICE V OČEH

Nimam razloga,
da ne bi bila vesela
in življenja rada imela.
Vsak dan bi na ves glas zapela,
kako sem vesela.

Na svetu je veliko ljudi,
a nismo vsi enaki.
Veliko je poti,
a gremo vsak po svoji.

Nekdo lažje, nekdo težje,
a z roko v roki,
bomo skupaj šli po vseh poteh,
z iskricami v očeh.

BLAŽ ČERNIGOJ, OPP, OŠ Kozara Nova Gorica; Mentorica: Maja Černe

STAŠA ZAVEC

6.b., OŠ Kanal, Mentorica: Irena Hočevar Križnič

KO DAN ZA VEDNO NOČ POSTANE

Jaz vidim in občudujem čare narave,
a ti ne vidiš lepote prave.

Ko ti gledaš, vidiš temo,
tudi takrat, ko jaz vidim zlato.

Jaz gledam in vidim svet brez meje,
ti pa vidiš svet temneje.

Ko jaz gledam okoli sebe,
vidim tebe.

Poskušaš videti svetleje,
a vse ob tebi je vsak dan temneje.

ANA VINDIŠ, 7.b., OŠ Olge Meglič Ptuj; Mentorica: Lea Kralj

INVALIDI MED NAMI

Stopnice, zgradbe brez dvigal, pločniki polni ljudi, avtobusi, ki nimajo dvigal in podobne ovire vsak dan spremljajo gibalno ovirane ljudi – invalide. V svojem življenju se morajo na vsakem koraku spopadati s težavami – manjšimi in večjimi, težje rešljivimi.

Nekateri so se kot invalidi že rodili, nekateri pa so to postali zaradi različnega spleta okoliščin, ki je nekaterim, žal za vedno, vzel gibalne sposobnosti določenega dela telesa, ali pa so ostali brez tega dela. Kljub temu mnogi med njimi živijo dokaj normalno življenje ali vsaj temu podobno. Imajo družine, hodijo v službe in opravljajo delo, ki ga lahko, glede na svoje sposobnosti. Nekateri se ukvarjajo z umetnostjo ali s športom. Igrajo inštrumente, rišejo, slikajo z nogami, če rok ne morejo uporabljati, ali pa za to uporabljajo usta. Spet drugi kolesarijo s posebnimi kolesi, ki jih poganjajo z rokami ali pa se ukvarjajo s kakšnim drugim športom.

Toda, ko se zamisliš, koliko dela, truda in časa morajo vložiti v takšna dela in da velikokrat nimajo pomoči, ki bi jo potrebovali, takrat se šele zaveš, da bi jim morali bolj po-

magati. Res je, da ko vidimo koga izmed njih, se mu verjetno ne bomo smejali, ga zaradi tega zbadali in podobno. Toda morali bi se vprašati, kaj naredimo zanj, da bi imel lepše in predvsem lažje življenje.

Nekateri ostanejo invalidi le za nekaj časa, saj s pomočjo rehabilitacij potem spet zaživijo (skoraj) normalno. Nekateri pa žal ostanejo takšni za zmeraj. Veliko ljudi pristane na invalidskih vozičkih, ker so imeli nesrečo z avtomobilom ali kakšnim drugim prevoznim sredstvom. Eni izmed njih imajo poškodbe tako hude, da jim morajo odrezati katerega od udov ali pa si poškodujejo hrbtenjačo. Med njimi so tudi takšni, pri katerih je invalidnost posledica kapi ali kakšne bolezni.

Toda v njih še vedno gori želja po življenju, kakršnega si zasluži prav vsak. Življenju, ki ga živimo tudi mi. Zato se naslednjič, ko se bomo smilili sami sebi, raje vprašajmo, ali nismo vendarle lahko veseli, da se lahko gibamo in živimo življenje, kot ga imamo. Da nam je omogočeno tisto, po čemer marsikdo hrepeni, pa vendar tega ne more imeti.

VID RANC

6.b., OŠ Prežihovega Voranca, Ravne na Koroškem, Mentorica: Vanja Benko

MOJ DEDA NA INVALIDSKEM VOZIČKU

Moj deda je zakon.
Moj deda je car.
Zame on je pravi vladar.

Žal že nekaj let zaradi bolezni na invalidskem vozičku sedi
a kljub temu se meni pravi optimist zdi.

Invalidskemu vozičku že vsaka mala stopnička je ovira,
zahteva pa se tudi prilagajanje in strpnosti velika mera.

Doma bilo potrebno je okolico hiše preurediti tako,
da bi njemu gibanje v olajšanje bilo.

Ko si zaželi,
se z električnim vozičkom po podestu spusti
in že se lahko v naravi sprosti.

Deda moj se s športom ni nikoli ukvarjal,
ko imel je čas, je rad kaj iz lesa ustvarjal.
Delo na kmetiji je včasih težje bilo
in za športne igre ni dosti časa bilo.

Z dedom dobro razumeva se,
kljub temu, da kdaj z mnenji razhajava se.
A hitro mi iz izkušenj pove,
kaj zame je dobro in kaj ne.

Vedno ga rad poslušam in mu pomagam,
saj rada se imava
in drug brez drugega življenja ne poznavata.

Želim, da deda ostal bi dolgo psihično zdrav,
da z invalidskim vozičkom bi si še dosti kilometrov nabral.

ANA MIKLAVŽINA, 4.c., OŠ Antona Aškercia Velenje, POŠ Pesje; Mentorica: Mateja Kopušar

PREMAGOVANJE OVIR – TAKO ALI DRUGAČE

V telovadnici opazujem fante, ki igrajo košarko. Vse lepo in prav, vendar opazim, da eden šepa in da teče drugače kot ostali. Ko sede na klop, stopim do njega in ga vprašam: »Zakaj se mučiš z igro, če te boli noga?« Lepo me je pogledal, odgovoril pa mi ni, ampak je samo dvignil levo hlačnico trenirke in mi pokazal svojo nogo. Nisem mogla verjeti svojim očem. Imel je protezo. Nasmehnil se mi je in rekel: »Veš, pred leti sem imel prometno nesrečo in če sem hotel ostati živ, so mi morali amputirati nogo... Bilo mi je zelo težko, saj sem mislil, da bom zaznamovan za celo življenje in se smilil sam sebi. Ampak sem sklenil drugače in se takoj, ko sem bil pri moči, začel ukvarjati s športom.« Bil je invalid. Fant komaj par let starejši od mene. Ker je moral nadaljevati z igro, sem šla sedet na svoje staro mesto v telovadnici in začela spraševati mamo. Ni mi bilo čisto jasno, kaj je proteza in kako deluje. Povedala mi je, da je veliko ljudi, ki so invalidi. Eni se že rodijo tako, da so prikrajšani za normalno življenje, drugi pa v življenju dosežejo nezgodo ali zbolijo. Kaj je to invalid? Z mamo pogledava v SSKJ in tam piše: Kdor je zaradi prirojene telesne napake, posledic bolezni, poškodbe nesposoben ali le delno sposoben za delo. Hotela mi je razložiti pomen teh besed, pa mi je rajši predlagala, da greva na sprehod. Že pred

blokom srečava starejšega moškega na vozičku, ki naju je prosil, če lahko pozvoniva pri sosedu, ker sam ni mogel po stopnicah. Seveda sem mu pomagala.

Mami pravi, da je tudi on invalid, ne more hoditi in tako so mu stvari in dela, ki so meni samoumevna, otežena. Ko sva prišli nazaj, me je radovednost še vedno preganjala. Kakšno je življenje invalida? Vklompila sem računalnik in začela z brskanjem po spletu. Bila sem prav presenečena. Prebrala sem, da so tudi invalidi vrhunski športniki, da se ukvarjajo z vsemi športi, vendar so le-ti prilagojeni njim. Vau, res neverjetno. Ogledala sem si še video, kako živijo s svojo hibo. Veliko jih je odvisnih od pomoči drugih. Večinoma so to svojci, ki jim pomagajo. Invalidi športniki so po mojem mnenju ljudje z veliko volje in zagnanosti, saj se le z veliko vaj, treningi in trdim delom lahko uveljavijo v svetu športa. Imajo celo svoje olimpijske igre. Imenujejo se paraolimpijske igre. Tu še posebej velja pregovor, da je važno sodelovati, ne zmagati. Veliko pa je odvisno tudi od finančne pomoči. Danes so ljudje še pripravljeni pomagati.

Ampak kljub svoji drugačnosti so enaki kot mi. Naučila sem se, da moram sprejeti vsakega takega, kakršen je. Zunanost res ni pomembna.

INVALID

Vsak dan ga vidim, ko gre čez cesto,
pa ni enak kot mi.
Vsak dan si kupi presto,
pa ni enak kot mi.
Vsak dan ga vidim, ko si plača vozovnico v mesto,
pa ni enak kot mi.

Kaj potem! Je človek, tak kot mi, iz mesa in krvi,
le da se utaplja v radovednih pogledih drugih ljudi.
Zato se mi smili.
A vendar je enak.
Pleše, poje, plava, smuča.
In v srcu je močnejši kot mi vsi.

Vsak dan ga vidim, ko gre skozi cesto.
Po srcu je boljši kot mi.

Glejmo z ODPRTIMI očmi!

ZJUTRAJ, KO SONCE VZHAJA

Zjutraj, ko sonce vzhaja invalidi se zbude.
Zvečer, ko sonce zahaja invalidi zaspe.
Čez dan, ko se igrajo na solze mi gre.
Z njimi se zaigram in popeljejo me v njihov svet.

Igramo se košarko, igramo se tenis.
Zdaj vidim, kako drugačen je svet.
Samo želim si, da se meni to ne zgodi,
ker rada bi brez ovir šla v lepe dni.

Razmišljam in sanjam o prihodnosti moji.
Razmišljam in sanjam o prihodnosti tvoji.
Želim nama pot brez ovir in preprek,
pojdiva skupaj, lepši za naju bo svet.

BRINA KOŠTOMAJ

4.a., OŠ Olge Meglič Ptuj, Mentor: Dejan Majcen

MOJA SOSEDA INVALIDKA

Moja sosedka Metka je invalidka. Doživela je hudo prometno nesrečo. Poškodovala si je hrbtenico. Svojih nog ni več čutila. Sedaj mora uporabljati invalidski voziček. Z njim je postala spretna. Kljub temu potrebuje pomoč pri oblačenju, obuvanju in umivanju.

Po nesreči je bila zelo žalostna. Sedaj jo vidim nasmejano in veselo. Ima veliko novih prijateljev, ki so na invalidskem vozičku.

KLARA DUJMOVIČ, 3.b., OŠ Antona Globočnika Postojna; Mentorica: Mateja Tomažinčič

ŠPORT JE POMEMBEN DEL NJENEGA ŽIVLJENJA

Opisala vam bom svojo starejšo sestro Tanjo, ki je invalid in na katero sem zelo ponosna. O Tanji je pred dvema letoma že pisala moja sestra Sara, jaz pa bom nadaljevala njeno zgodbo, ker je zanimiva in vredna, da jo prebere vsak, saj skozi njeno življenjsko zgodbo spoznavamo, kaj zmore dekle, ki je drugačno, če je vztrajna in delovna in če ji ob strani stojijo ljudje, ki jo imajo radi.

Tanja študira na Višji ekonomski šoli v Slovenj Gradcu. Decembra bo dopolnila 20 let.

V čem se moja sestra razlikuje od njenih sovrstnikov?

Rodila se je popolnoma gluha in sedaj sliši s pomočjo polževega vsadka. Ima tudi težave z vidom. Potrjen je Usherjev sindrom. Ima le 30% vida in le 3 stopinje vidnega kota. Vidi tako, kot bi gledala skozi slamico. Poleg tega ima še Aspergerjev sindrom. Pa težave z ravnotežjem... Skratka, težav ne zmanjka.

Ampak Tanja je v šoli zelo pridna in uspešna. Kljub svojim težavam se trudi in učitelji ter sošolci ji stojijo ob strani. Vsa leta je bila odlična. Poleg tega je dosegla vrhunski rezultat – zlato priznanje iz računovodstva, po vrhu pa je bila še 2. v državi. V četrtem letniku je osvojila tudi zlato priznanje iz znanja o sladkorni bolezni, na katero sem še posebej ponosna jaz, saj sem Tanji na glas brala članke, ker se njene oči hitro utrudijo. Moram povedati, da je skupno učenje obema koristilo, saj sva na omenjenem tekmovanju tekmovali kar obe. V njeni srednješolski zbirki je bilo poleg dveh zlatih še sedem srebrnih priznanj. To pa ni kar tako, boste rekli.

Še več kot uspehi v šoli pa ji pomeni šport. Šport je del njenega življenja. V osnovni šoli je bila njena edina možnost med zdravimi šolski kros. Kljub velikimi prizadevanjem in treningu ji ni uspelo priti na stopničke. Takrat se je mama spomnila, da bi morala Tanja tekmovati med invalidi. Šla je na vsa tekmovanja od plavanja, smučanja, namiznega tenisa do atletike. Bila je navajena zmagovati, saj ni imela konkurence. Če pa ni bila kdaj na prvem mestu, je bila zagotovo na stopničkih in to ji je dalo še dodatno motivacijo, da je pridno trenirala. Že sama misel, da jo medalje na tekmovanjih tako rekoč čakajo, je bila dovolj, da se je vsake tekme posebej veselila.

Ker pa sva s sestro Saro trenirali plezanje, je tudi Tanja vzljubila ta šport. Doma imamo majhno plezalno steno, na kateri je Tanja pridno trenirala. Vendar edini problem pri plezanju je bil ta, da v Sloveniji za invalide ni bilo tekem. Tanja je bila žalostna, saj je postalo plezanje njen najljubši šport. Med zdravimi ni imela možnosti. Končno je mama

zasledila, da poteka v italijanskem Arcu, kjer sem tudi jaz kar nekaj let tekmovala v plezanju, plezanje za invalide, torej paracimbing. Tanja je bila presrečna. Začela je intenzivno trenirati. Preden pa so Tanjo prijavili na tekmo, je morala še opraviti preizkus plezanja, ki je potrdil, da Tanja lahko gre na tekmo. Na 1. mednarodni tekmi, ki je bila septembra 2013, se je dobro odrezala, saj je že stala na stopničkih. Delila si je 2. mesto in medalja je že bila v njenih rokah. Še bolj se je trudila pri plezanju in neprestano brskala po spletu, da bi zasledila še kakšno tekmo. Tekmi sta bili še v Londonu in Franciji, vendar smo se dogovorili, da bo ti dve tekmi izpustila, saj sta tekmi kar daleč in posledično so s tem povezani kar precejšnji stroški. Obljubili pa smo ji, da se bo naslednje leto zagotovo udeležila svetovnega prvenstva v španskem Gijonu skupaj s slovensko reprezentanco, kot je obljubil trener Mine Markovič.

Tanja ni mogla dočakati svetovnega prvenstva. To so bile njene sanje. Celo leto je pridno trenirala plezanje, kajti svetovno prvenstvo le ni kar tako. Na tak dogodek se je treba posebno pripraviti. Ker nima trenerja, sva njegovo delo opravljali midve s Saro, kolikor nama je dopuščal čas, saj sva imeli svoje treninge. Velikokrat se je Tanja trudila sama. Lani se je pred svetovnim prvenstvom udeležila dveh tekem v športnem plezanju za invalide, torej v italijanskem Arcu in v avstrijskem Imstu. Dvakrat je stala na najvišji stopnički in to je bilo dobro izhodišče za svetovno prvenstvo. Kar hitro smo spoznali, da se na obljube trenerja slovenske reprezentance ne moremo zanesti. Računali smo vsaj, da bosta mami in Tanja na istem letalu kot reprezentanca. Na koncu pa sta potovali sami, na svoje stroške. Ampak bili sta zelo pogumni. Tanja je zelo dobro plezala. Na ekranu je pisalo, da je Tanja prva, po pritožbi Italijanov se je uvrstila na drugo mesto. Drugega mesta smo bili prav tako veseli. A Tanjo je to malce jezilo, ker se ji je zlata medalja izmuznila tako rekoč iz rok. Sanje pa so se ji vendarle uresničile.

Letos je tekmovala v Imstu, kjer je bila v bistvu brez konkurence. Sprememba pa je bila v francoskem Chamonixu, kjer je bila tretja. Ta rezultat pa je vplival na spremembo njenega treninga. Njen trening se je spremenil, predvsem pa podaljšal. V času treninga, poleg plezanja, opravi še vaje za moč, vzdržljivost in gibljivost.

Naj še povem, da Tanja tekmuje v plezanju v kategoriji slepih in slabovidnih. Ker oprimke težko najde, ima pravico, kakor vsi slepi in slabovidni, do pomočnika oz. govorca, ki ji govori, kje so oprimki. V španskem Gijonu je to delo, torej delo trenerja, opravila mama. Če pelje Tanjo na tekmo

ata, pa je potem on njen trener. Zelo ponosna sem bila, ker sem bila letos v Imstu Tanjin trener jaz, ali bolje rečeno kar obe s Saro, saj sva Tanji govorili, kje so oprimki in kako naj jih prime. Tanja je potem po mojih navodilih oz. najinih, saj ne smem pozabiti, da je polovico smeri govorila Sara, polovico pa jaz, odlično plezala.

Po enem letu pa je Tanjina zgodba prišla v širšo javnost. Novinar Nedela je objavil članek o njej in veliko ljudi ga je prebralo. Od prej nepoznanega dekleta je postala sedaj Tanja poznana in lahko bi rekla tudi slavna. Saj pravijo novinarji: Če te ni v medijih, te ni nikjer. In ker je Tanja sedaj tudi v medijih, je zanjo slišalo že veliko ljudi. Dobila je nove prijatelje na facebooku. Pa še sponzor z oprimki se je našel. Že res, da je bila Tanja objavljena na frikotu, torej gluhoslepih, pa na šolski spletni strani. Vendar je prej malo vedel zanjo.

Tanja je dokaz, da se z vztrajnostjo in močno voljo lahko veliko doseže. Če se ona odloči za trening, ga izvede tako, kot si ga zamisli. Upam si trditi, da njen trening ne prekinem niti toča, kaj šele dež. O, ko bi bila jaz tako vztrajna na treningih! Ampak Tanja je. Ne samo, da ima skrb zase in

svoje treninge, tudi mene spodbuja za treninge. Pa seveda tudi na Saro ne pozabi. Zelo nama privošči dobre rezultate. Zaveda pa se, da brez napornega treninga ni dobrih rezultatov. Najina trenerka pravi, da bi lahko Tanja bila mnogim za zgled. In tudi jaz sem istega mnenja. Naj še povem, da Tanja trenira tudi plavanje. Vsak dan ima nekaj, če ne pleza, pa plava. Kakšen dan pa se najde tudi za počitek.

Ker ima Tanja veliko težav, ji moramo pomagati, čeprav vedno to ni lahko. Tudi jaz ji pomagam. V temi jo primem za roko, ker takrat nič ne vidi, in jo vodim, kamor želi. Pomagam ji poiskati stvari, ki jih izgubi, saj se zaveda, da pri takšni slabovidnosti res ne zmore sama.

Želim ji, da bi v prihodnje vsaj še toliko videla kot sedaj, kajti njen vidni kot se zožuje. Želim ji še veliko uspehov v športu in da bi prihodnje leto zmagala na svetovnem prvenstvu v Parizu.

Rada imam svojo sestro in sem nanjo zelo ponosna.

SARA DESKU

5.b., OŠ Olge Meglič Ptuj, Mentorica: Simona Jakomini

MOJ VOZIČKO, PRIJATELJ PRAVI

Vsako jutro, ko se zbudim,
te z gumbkom obudim.

Skupaj brž se greva umit,
nato pa zajtrk jest ter čaj popit.

Vsak dan midva sva nerazdružljiva,
skupaj greva na dvorišče, v trgovino in na igrišče.

Prijateljček ti res si v nulo,
vsak dan nosiš me neutrudno.

Zvečer me pelješ v posteljo spat,
jaz pa tebe z gumbkom počivat.

Moj voziček lahko noč,
jutri spet mi boš v pomoč.

NACE HRANJEC

4.r., OŠ Šentjanž pri Dravoradu, Mentorica: Milena Jamer

INVALID

Invalide jaz poznam,
z njimi večkrat se igram.
Kot take jih spoštujem
in njihovo spretnost občudujem.

Šport za njih je res zabava,
pa še vsak se razgibava.

Na Selovcu mož živi,
ki invalid je že od mladih dni.
Vem, da lepe pesmi piše,
svoje življenje v njih oriše.

NIKA SKORNŠEK, 1.c., OŠ Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj; Mentorici: Mateja Čokelc, Saša Kokol

LIDIJA ŠMID

7.r., OŠ Radlje ob Dravi, POŠ Remšnik, Mentorica: Valerija Tertinek

DRUGAČNOST NAS BOGATI

Pred tremi leti smo bili na morju. Tam je bilo veliko ljudi in po nekem naključju sva se srečali z Zojo. Zoja je osemnajstletna punca, ki trenira košarko.

Na vozičku je pristala pred letom dni. Nepreviden tovarnjakar se je zaletel v avto, v katerem je bila tudi Zoja, in njeno življenje se je obrnilo na glavo. Postala je namreč invalidka. Zaprla se je vase in s solzami v očeh pogosto razmišlja, ali bo kdaj še sploh lahko normalno zaživela. Toda ob sebi je imela svojo družino, ki ji je stala ob strani in tolažila, ko ji je bilo najbolj hudo. Čas je mineval in Zoja je počasi sprejela svojo usodo, ki ji jo je naložilo življenje. In tako se je postavila na noge. Ne dobesedno, ampak na življenje je začela gledati drugače. V glavo si je vbijala samo to, da želi v življenju še marsikaj doseči. Ni obupala, temveč vztrajala, kar je zelo pomembno. Zoja je s trudom in vztrajnostjo pridobila veliko priznanj, ne le v znanju, temveč tudi v košarki.

Veliko ljudem ni mar za takšne, kot je Zoja, ker je na invalidskem vozičku. Danes z nasmehom na ustih rada pripomni: »Ni pomembno, kako izgledaš, pomembno je, kaj imaš v glavi in srcu!« S temi besedami nam želi sporočiti, da življenja zaradi drugačnosti ni vredno zavreči.

Tudi sama sem mnenja, da drugačnost bogati. Zoja je normalen človek tako kot mi in tudi invalidne ljudi moramo spoštovati. Nikoli ne veš, kdaj se ti lahko zgodi ista usoda, kot je doletela Zojo.

Marca bo dopolnila devetnajst let in z rednimi treningi in trdim delom se ji je uspelo uvrstiti na državno tekmovanje v košarki. In prav Zoja je pravi dokaz, da je z vztrajnostjo mogoče vse doseči. Na poti do uspeha so zelo pomembni ljudje, ki ti stojijo ob strani. To je nedvomno bila tudi Zoja-mama, ki jo je nesebično spremljala na vsakem koraku, jo tolažila, jo vozila na treninge in jo spodbujala. V klubu, kamor hodi na vsakodnevne treninge, so ji priredili garderobo in prostore, tako da lahko trenira brez težav. Danes se Zoja še kako zaveda, da ji brez drugih ljudi ne bi uspelo doseči to, kar je dosegla v življenju.

Menim, da je naša dolžnost, da prisluhnemo invalidnim ljudem in jim moramo omogočiti, da se jim lahko uresničijo sanje. Zavedamo se, da so njihove sanje skromne, a če se uresničijo, so ti ljudje neizmerno srečni.

Neizmerno srečna pa je bila tudi Zoja, ko je za svoj 18. rojstni dan s pomočjo aparatov ponovno stala na svojih nogah in naredila nekaj samostojnih korakov. To je bil zanj njo najlepši trenutek in uresničile so se ji sanje. Od takrat verjame in upa v trud v to, da bo nekoč spet lahko sama hodila.

Do takrat pa si bo v najlepših sanjah to samo tiho, a močno, močno želela.

ŽIVA LUKAČ

5.a., OŠ Bakovci, Mentorica: Dragica Smodiš

NASTOP INVALIDA

Bilo je na pikniku v Murski Soboti, v domu starejših. Na začetku je bil program, kjer so predstavili različne dejavnosti. Meni je bila najboljša točka tista, v kateri je plesal invalid.

Ko je bil na vrsti invalid, sem z navdušenjem gledala, kako bo plesal, saj me je zelo zanimalo. Pripeljal se je na plesišče s svojo soplesalko. Čeprav je bil na vozičku, se je zelo spretno premikal. Vse je z lahkoto delal na vozičku. Ta ples je dolgo trajal, a gospod na vozičku ni bil videti utru-

jen. Plesal je vedno hitreje. Bil je res navdušen. Ob koncu plesa so jima zelo ploskali. Invalid je že od rojstva. Opazila sem, da so ga prijatelji imeli za sebi enakega. Nobeden ga ni pomiloval. Za vse je bil junak.

Vem, da je za tak plesni nastop potrebno veliko vaj in truda. Tega plesa ne bom nikdar pozabila. Upam, da bom njegov nastop še kdaj videla. Rada bi ga tudi spoznala in se z njim pogovorila.

LANA ENIKO, 2.b., OŠ Žiri; Mentorica: Polonca Sedej

ALJA KODELE, 2.a., OŠ Antona Globočnika Postojna; Mentorica: Milena Požar

MATJAŽ ALIČ, URH HAMERŠAK, STAŠ PREAC

3.a., OŠ Olge Meglič Ptuj, Mentorica: Barbara Majhenič

INVALIDI IN USTVARJANJE

Invalidi lahko pišejo ali rišejo, nekateri rišejo tudi z nogami ali usti. Pri tem so zelo ustvarjalni in uspešni. Do njih moramo biti strpni in prijazni. Če hočejo narediti nekaj lepega, se morejo zelo potruditi. Cenimo to. Sodelujejo v skupinah in se zelo dobro razumejo med seboj. Nekaterim je risanje hobi, nekaterim pa njihov poklic.

Imamo prijatelja, ki je invalid. Med igro se je poškodoval, ker je nerodno skočil in si zlomil hrbtenico. V bolnišnici so

mu povedali, da ne bo več mogel hoditi. V prostem času se veliko z njim družimo in mu tudi pomagamo. Kljub temu je še vedno zelo vesel in ustvarjalen. Rad slika. Pomagamo mu pri hoji z berglami. Najraje pa se skupaj igramo Monopoli.

KLARA HVALEC, 1.b., OŠ Mladika, INVALID UMETNIK; Mentorici: Silva Illec, Breda Pisar

JAKA KVEDER

4.r., OŠ Griže, POŠ Liboje, Mentorica: Petra Steiner

KOŠARKAR

Moj prijatelj invalid
je zelo zabaven tip.
Dobro žurat zna,
košarko fajn igra.

Žogo dobro vodit zna,
na igrišču se na vse spozna.
Kot raketa se podi,
zato ga žvižg vedno ustavi.

Ko pa žogo spet dobi,
čisto vse v koš zleti.
Moj prijatelj res je car,
saj košarko rad igra.

ALEX VIŽIN, 4.r., OŠ Lucija Bratkoviča Bratuša Renče, POŠ Bukovica; Mentorica: Nadja Bagon

»ODLOČITEV JE BILA POMEMBNA, DA MOJE ŽIVLJENJE ZARADI TEGA NE BO NIČ SLABŠE, DA BO NOV SVET PRAV TAKO SVETEL IN LEP«

V Sloveniji je približno 170.000 invalidov, v celem svetu pa 15 odstotkov celotne populacije. Tudi v Črni, kjer domuje CUDV, je veliko invalidov. Mnogi od njih se zelo radi ukvarjajo s športom. Nekateri samo občasno, drugi pa profesionalno, kot je glede na njihove zmožnosti možno. Tudi sama sem športnica in vem, da vsak vrhunski športnik, invalid ali ne, ve, koliko odrekaj in vložene energije je potrebno za uspeh. Da športnik s posebnimi potrebami lahko pride do takšne telesne pripravljenosti, se prične z druženjem na ravni športnih društev in klubov. V njih smo mi razdeljeni po starosti, športniki invalidi pa so razdeljeni v skupine glede na enake sposobnosti, kar se tiče mobilnosti, koordinacije, motorike in ravnotežja. Tekmujejo v vseh kategorijah: gluhi in naglušni, športniki s posebnostmi v gibanju in športniki z mentalnim primanjkljajem. Vsi športniki imajo cilj priti do najvišjih tekmovalnih nivojev. Pri invalidih so to: paraolimpijske igre, specialna olimpijada, deaflympics – igre gluhih in naglušnih.

Na paraolimpijskih igrah športnike razvrščajo v šest kategorij glede na telesne sposobnosti. To so: športniki z amputacijami, s cerebralno paralizo, z mentalnim primanjkljajem, z okvaro vida, z multiplo sklerozo in športniki na vozičkih. Vsi pa imajo enak slogan: »Važno je sodelovati in ne zmagati.«

Športniki CUDV-ja se z veseljem udeležujejo specialne olimpijade, za katero pravijo, da je način življenja oseb z motnjami v duševnem razvoju. Pomembno je ohranjanje psihofizičnih sposobnosti in vsesplošna socializacija. Tekmujejo na svetovnem, državnem in regijskem nivoju. Igre potekajo tako poleti kot pozimi. Poletne zajemajo dvajset športnih panog, zimske pa pet. Letne so: atletika, konjenišstvo, dviganje uteži, dvoransko balinanje, goalball, jadrnanje, judo, kolesarstvo, košarka na vozičkih, lokostrelstvo, namizni tenis, nogomet s cebračno, plavanje, sedeča odbojka, strelstvo, veslanje, sabljanje na vozičkih in tenis na vozičkih. Pozimi tekmujejo v alpskem smučanju, teku na smučeh, hokeju na ledu, kegljanju na ledu in biatlonu. Prilagojena imajo pravila in dimenzije igrišč, kakor tudi pripomočke. Zelo zanimiv mi je tudi slogan udeležencev specialne olimpijade, ki se glasi: »Pusti me zmagati, če pa ne morem zmagati, naj bom pogumen v svojem poskusu.«

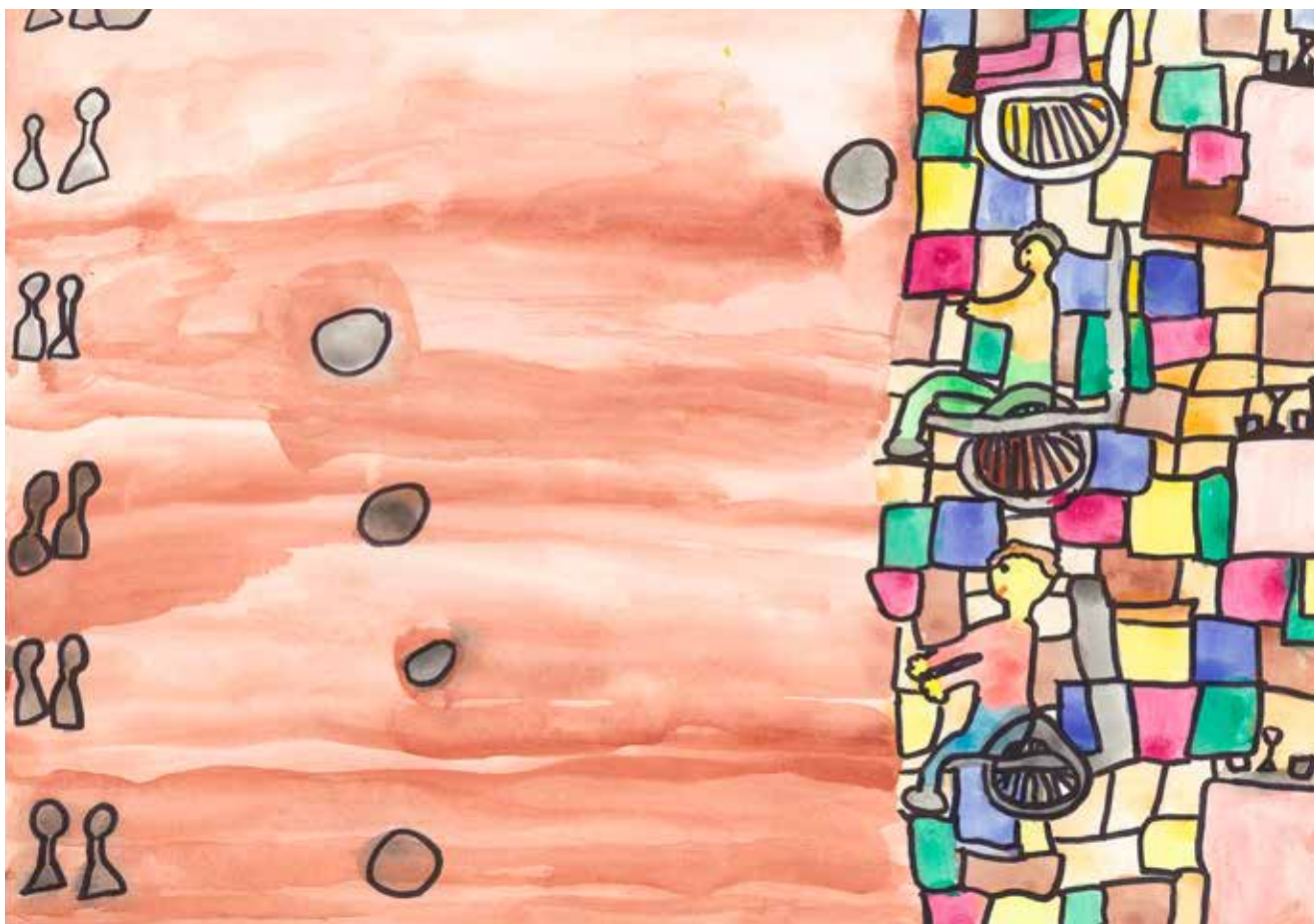
Kot ostali športniki, so tudi športniki s posebnimi potrebami sposobni doseči vrhunske rezultate na vseh področjih. To sem videla tudi sama, saj sem jim lansko leto kot perspektivna športnica Črne podeljevala medalje. Ganjena sem bila, ko sem gledala njihovo navdušenje in lesk v očeh, ko so stopili na oder. Naj doživijo takih trenutkov čim več.

PATRIK DESKU

2.a., OŠ Olge Meglič Ptuj, Mentor: Darko Zupanc

LJUBKA POMOČNIKA

Vsak dan skačem, poskakujem,
po stopnišču padem, se poškodujem.
K zdravniku hitro jaz hitim,
da svojo nogo si ozdravim.
Zdravnik mi pa pove tako:
»S tvojo nogo je hudo.
Fant, hoditi več se ne bo dalo,
pomoč boš rabil, dodatno hodalo.«
Zdaj pa imam štiri noge –
jaz in moji bergli dve.

MOJCEJ JONKE GRABNER, 3.r., OŠ Črna na Koroškem, POŠ Javorje, INVALIDI IN ŠPORT; Mentorica: Bojana Hudrap

MATEJA GABERŠEK, 5.b., PP, VIZ III. OŠ Rogaška Slatina; Mentorica: Darja Plavčak

S SKUPNIMI MOČMI JE VSE MOGOČE

Marsikdo se, ko sreča invalida, raje umakne, kot da bi mu pomagal. Ljudje včasih mislimo, da če je človek invalid, ne spada v našo družbo in da naj se s takšnimi ljudmi ukvarjajo drugi, ki so za to usposobljeni. Če je človek gibalno oviran, to še ne pomeni, da ne potrebuje razvedrila, zabave, športa in drugih aktivnosti. Vse našteto je še posebej pomembno za njihovo zdravje tako psihično kot fizično.

V vedno več mestih organizirajo razne športne aktivnosti, ki so namenjene in prilagojene invalidom. Invalidi so lahko kljub gibalnim oviram zelo uspešni v športnih disciplinah. To se še posebej izkaže na paraolimpijskih igrah, kjer smo Slovenci zelo uspešni. Pogosto sploh ne vidimo potreb invalidov in jim ne prisluhnemo. Marsikateri invalid bi se rad vključil v športne aktivnosti, a v svojem kraju za to nima pogojev. Ljudje bi se morali zavedati, kako pomembna je športna aktivnost za invalidovo zdravje, da ohranja kondicijo in s sebi enakimi tudi psihično zdravje. Zato bi morali v vseh večjih mestih organizirati druženje invalidov ob športni aktivnosti vsaj enkrat tedensko. V Slovenj Gradcu

je ustanovljeno Športno društvo invalid, ki se trudi, da bi imeli invalidi dovolj športnih aktivnosti. Pogosto v prilagojenih pogojih organizirajo tudi tekmovanja, kot so kegljanje, balinanje in podobno. Pred leti je bilo organizirano tudi tekmovanje v košarki na vozičkih. Mojega brata so povabili v ekipo zdravih ljudi, ki je tekmovala proti invalidom, prav tako na vozičkih. Pokazalo se je, da so invalidi veliko bolj spretni in so na koncu tudi zmagali. Te tekme sem se kot gledalka udeležila tudi sama in ob pogledu na srečne invalide me je kar pretreslo. Takrat sem se zamislila o tem, koliko mora invalid storiti za to, da ga ljudje opazimo. Bila je odlična izkušnja, saj sem spoznala, da so lahko invalidi kljub oviram dobri športniki.

Potrebno bi bilo, da bi si vsi ljudje bolj prizadevali za aktivnosti invalidov. Morali bi jim prisluhniti in jim vsaj poskušati pomagati. Tako bi se v družbi počutili veliko bolje kot sedaj, ko so ponekod še vedno izločeni. Če bi vsak prispeval čisto malo, bi jim lahko s skupnimi močmi priskrbeli ustrezne aktivnosti. Tudi invalidi si zaslužijo biti srečni.

BINE FILAČ, 2.b., OŠ Vransko, POŠ Tabor, INVALIDI IN ŠPORT; Mentorica: Lejla Jehjefendić

SARA JUG, 7.b., OŠ Polzela, NA STARTU; Mentorica: Regina Mratinkovič

TAJDA POBERŽNIK

4.a., OŠ Neznanih talcev Dravograd, Mentorica: Nataša Kovše

KAKO SE JE MOJ DEDEK SOOČIL Z BOLEZNIJO

Mojemu dedku je bilo ime Rajko. On je oče mojega očeta. Jaz dedka nisem poznala, ker je umrl že leta 1982. Kot otrok je bil čisto navaden in zdrav deček. Želel je postati avtomehanic. V mladosti se je pri kopanju v reki Dravi okužil in zbolel za otroško paralizo. Trdo in nepremično je ležal vso leto v bolnici. A z močno voljo po okrevanju se je s pomočjo bergel postavil na noge. Po tej bolezni pa je ostal invalid. V tistem letu, ko se je boril z boleznijo, ni mogel premikati ne rok ne nog. Zato si je ob branju knjig, liste obračal s pihanjem. Kot mladostnik se ni mogel več

ukvarjati s športom, zato se je posvetil knjigam in šahu. Tako je postal evropski mladinski prvak v dopisnem šahu. Ustanovil je Koroško šahovsko zvezo. V njegov spomin se vsako leto odvija šahovsko tekmovanje, ki se imenuje POBERŽNIKOV MEMORIAL. Izučil se je za pravnika, kmalu je postal tajnik občine in tako veliko pripomogel k razvoju Dravograda. Kasneje je postal odvetnik. Dedek je lahko hodil samo s pomočjo bergel. In to dokazuje, da kjer je volja, je tudi pot. MOJ DEDEK JE PRAVA LEGENDA IN PONOSNA SEM NANJ.

ROK SOBOTIČ KLANČNIK, 4.b., OŠ Poljčane, POMAGAL SEM INVALIDU, Mentorica: Suzana Vošinek

KAR NAENKRAT SE ZGODI

Kar naenkrat se zgodi,
da tista drobna lučka ugasne.
Sama tema prav vse dni.
Lahko si prej srečen, žalosten
tako kot mi.
Človek, ko se to zgodi,
misli, da življenja zanj več ni.
Pa se moti.
Lahko je srečnejši,
morda modrejši.
Morda se stvari zelo spremenijo,
a nič naj ne spremeni
tvojega življenja in oči.
Morda je to tvoje cilje obrnilo,
a sanje ne minejo.
Bodimo srečni skupaj vsi,
ki vidimo in ne vidimo luči.

SARA ROSALIA GUTSCHI

8.a., OŠ Olge Meglič Ptuj, Mentorica: mag. Renata Debeljak

NAENKRAT INVALID

Kaj naj zdaj naredim,
ko lahko še samo sedim?
Peš več nikamor ne pridem,
samo na vozičku še lahko nekam odidem.

Polovico telesa čutim samo,
v življenju mi nikdar težje ni bilo.
Na mojem domu moram veliko narediti,
celo hišo prenoviti.

Veliko še moram storiti,
celo življenje spremeniti.
Ampak vem, da nisem edina,
ki sem takšno diagnozo dobila.

Kamor koli grem,
sama nisem, to vem.
Vem, da je veliko ljudi,
ki podobni so mi.

Pa tudi, če težko bo zelo,
verjamem, da mi uspelo bo,
da svoje življenje preuredim
in ga popolnoma spremenim.

BLAŽKA KNAP

8.r., OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu, Mentorica: Helena Korat

SPREJMIMO DRUGAČNE

Ljudje smo med seboj različni. Vsak človek je poseben in vsi smo med seboj enakovredni. Kako dolgočasen bi bil svet brez raznolikosti in posebnosti! Vedno pa ni dobro, če si poseben, drugačen...

Invalidnost je ena takšnih posebnosti, ki nas zaznamuje za vse življenje. Invalid lahko postaneš ali pa se invalid rodiš. Če invalid postaneš zaradi nesreče, mora biti težko, ker že veš, kako je bilo, ko si se lahko brez skrbi družil s prijatelji, igral nogomet, užival svobodo v naravi, hodil v šolo, službo, na zabave itd. Seveda je tudi tistim drugim invalidom težko, ker vsega tega nikoli niso mogli početi. Veliko je hudih prometnih nesreč, v katerih ljudje umrejo ali postanejo invalidi. Po eni strani so veseli, da so preživeli nesrečo, po drugi strani pa se zavedajo strašnih posledic. Prometne nesreče bi lahko zmanjšali z večjimi kaznimi in večjim nadzorom policistov. Tako bi vozniki bolj upoštevali prometne predpise. S tem bi naredili dobro sebi in tudi drugim. Premalo se zavedamo, kako hitro se nam lahko življenje zaradi ene same nepremišljene poteze, kot je uporaba telefona med vožnjo, spremeni.

Vedno tudi ne razumemo, kako je biti invalid. Večkrat vidim, da so parkirišča, namenjena invalidom, zasedena. Sprašujem se, kako si lahko človek to sploh dovoli. Zdi se mi, da s takšnimi dejanji kažemo svoj malomarni odnos, do oseb, ki so najbolj potrebne naše pomoči, skrbi in po-

zornosti. Kako hitro bi se spremenili, če bi kdo od naših bližnjih čez noč postal gibalno oviran, kaj šele, če bi to doletelo nas. Že sama misel je dovolj, da spremenimo svoj odnos do invalidnih oseb. Invalidi imajo svoje potrebe in mi jih moramo opaziti in razumeti, pa naj gre samo za parkirno mesto pred trgovino.

Večkrat opazujem in občudujem, kako se lahko človek prilagodi. Pravi čudež je, da lahko na primer noga prevzame nekatere funkcije roke. Zanimivo je tudi to, da postanejo roke močnejše in bolj razvite, če si mora človek pri premikanju pomagati z njimi.

Poleg posebnih potreb imajo invalidi tudi svoje pravice in dolžnosti. Seveda so dolžnosti prilagojene njihovim sposobnostim. Ena od pravic invalidov je pravica do svobodnega gibanja. Ta pravica je zame najpomembnejša, saj bi moralo biti svobodno gibanje za vsakega običajna stvar. Invalidom pa je veliko težje, še zlasti zato, ker jih nekateri ljudje ne razumejo. Večkrat se znajdejo v nepredvidljivih težavnih okoliščinah, zaradi katerih se bojijo izpostavljati javnosti. To pa se ne bi smelo dogajati. Svoboda gibanja zame ne pomeni samo priti kamorkoli brez ovir, ampak tudi aktivno se ukvarjati s športnimi dejavnostmi, ki krepijo telo in duha. Če je slednje tako pomembno za vse ljudi, zakaj bi bili invalidi izjema?

Sprašujem se, ali bi lahko trenirala karkoli, če bi bila gibalno ovirana. Zavedam se, kako pomembno je, da se invalidom omogoči takšna vrsta redne, vodene telesne aktivnosti, ki blagodejno vpliva tako na njihovo telesno kakor tudi na njihovo duševno zdravje. Vesela sem, da obstajajo različne organizacije, ki pomagajo invalidom razvijati njihove sposobnosti in talente. Življenje invalidnih oseb bi nam moralo biti vzgled, saj je njihova volja in želja po uspehu skoraj neustavljiva. Uspeh je zagotovljen, kadar ima človek pred očmi cilj, v srcu pa sanje... Invalidi so lahko slikarji tudi če so

slepi, lahko so plavalci tudi brez nog... Dandanes so vrhunski športniki in odlični pesniki prav invalidi.

Včasih, ko se mi ne ljubi domov peš ali ko se pri športni vzgoji komaj vlečem, se spomnim na to. Postane me sram pred samo seboj. V mojih mislih se v trenutku vse spremeni. Postanem hvaležna, da lahko hodim, tekam, skačem... in misel na to, da se mi ne ljubi opraviiti svojih dolžnosti, v trenutku izgine.

NIKA MARKIČ, 9.a., OŠ Solkan; Mentorica: Andreja Kocjan

ANA TIA HOHKRAUT, 6.b., OŠ Šempas; Mentorica: Lilijana Zalesjak Gerlica

MOJE ŽIVLJENJE Z BRATOM IN SESTRO

Sem Gaber, čisto navaden sedmošolec, ki hodi v šolo, v prostem času pa se podi naokoli in z užitkom hodi na treninge rokometu.

V nekem pogledu pa se zelo razlikujem od svojih vrstnikov. Namreč, imam starejšega brata in sestro, ki imata cerebralno paralizo. Vprašali se boste, zakaj neki sem zaradi tega poseben. Povedal vam bom zgodbo. Resnično zgodbo.

Brat in sestra sta zaznamovala moje življenje. Tudi zaradi njiju sem takšen kot sem. Rodil sem se kot tretji otrok v družini. Ko so me prinesli iz porodnišnice, sta me bila doma najbolj vesela moja sestra in brat, ki se me je sprva kar malo bal, ker sem imel zelo močen glas. Sestra pa mi je postala »druga« mama. Deležen sem bil velike pozornosti in veselja vse moje družine, kajti rodil sem se popolnoma zdrav.

Sestra in brat imata, kot sem že omenil, cerebralno paralizo. Sestro je zaznamovala tudi epilepsija in je zaradi tega zmerno duševno prizadeta. Je res posebno dekle. Brat pa je že od rojstva težko gibalno oviran in je vezan na invalidski voziček. Sedaj študira v Ljubljani in je res veliki »frajer«. Ko začne govoriti v ruskem jeziku, ki ga dobro obvlada, začari, mi vsi pa smo ponosni do neba. Tudi brat je obiskoval šolo Gustava Šiliha, nanjo ga vežejo lepi spomini. Saj tako mi je rekel.

In kako vsakodnevno deluje naša družina? Miha ima težave s premikanjem, zato največ pomoči rabi pri tem. Sedaj, ko sem že večji, ga večkrat pomagam dvigniti na stol ali kadar gre v kad. Sestra največ pomoči potrebuje pri ravnanju z denarjem. Kadar greva v trgovino, ji pomagam, da plača in dobi vrnjeno pravilno vsoto denarja. Ampak tudi onadva

mi večkrat povrneta mojo pripravljenost pomagati s tem, da mi brat pomaga pri učenju in nalogah, sestra pa mi zna pripraviti odličen čaj z limono. Vedno si pomagamo in se imamo radi.

Vsi smo ljubitelji rokometu, zato skupaj gledamo tekme. Sestra in brat pa me spodbujata na moji športni poti. Tu in tam se tudi spremo in to kar pošteno. Najbolj pa sta tečna, ko mi težita, da premalo berem. Onadva sta prava knjižna molja. Ampak zamere so hitro pozabljene in spet smo hitro prijatelji. Le kako bi naj bil jezen, ko vem, koliko energije vložita v to, da sta neobremenjena s svojimi primanjkljaji. Najlepše se imamo, ko smo skupaj na morju. Tam se zabavamo, plavamo in obiskujemo različne kraje. Za brata je včasih težko, a ga s skupnimi močmi uspemo potisniti ali nositi do cilja. Letos smo šli s čolnom na otok Ščedro. Brata smo težko spravili v čoln in iz njega, a smo zmogli. Ko smo se vračali, smo prišli še v valove in brata je bilo zelo strah, ker ni mogel dobro sedeti. Malo sem ga objel in potolažil. Hitro se je sprostil. Na kopnem pa sva si nato privoščila sladoled.

Zaradi bratove in sestrine drugačnosti hitreje opazim, če kdo rabi pomoč, pa tudi upoštevam to, da smo vsi različni in imamo svoje potrebe in želje. Pozoren pa sem tudi na ovire na cesti ali v hišah, ki ljudem, ki se ne morejo gibati, otežujejo življenje. Meni se zdi naše življenje povsem običajno. Sem se pa zaradi njunih težav naučil ceniti življenje in spoštovati drugačnost.

To je zgodba. Moja življenjska zgodba, v kateri smo glavni igralci trije povsem drugačni otroci. In to nas dela močne in nas bogati.

GAJA BRATINA, 3.a., OŠ Frana Erjavca Nova Gorica; Mentorica: Andrea Štanta

MAKS KOLMAN, 1.a., OŠ Ivana Roba; Mentorici: Neda Mikuž, Katarina Tischer Gregorič

EVA PARADIŽ

3.r., OŠ Šentjanž pri Dravogradu, Mentorica: Renata Sešel

INVALID

Drobcene očke, veliko srce,
le sreče ta prave mu zmanjkalo je.
Z roko zamahne, se nam nasmeji,
brihtne je glave za naše vsaj tri.

Ne joče, ne tarna, pa vendar prizna,
da po glasu nas loči,
drugače ne zna.

Želi si le eno
in čisto nič več,
da bi očke njegove
spet zrle v svet.

AJDA STROPNIK, 1.c., OŠ Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj, INVALIDI IN GIBANJE; Mentorici: Mateja Čokelc, Saša Kokol

GAJA ŠURC

4.b., Druga OŠ Slovenj Gradec, Mentorica: Boža Božena Lesjak

Z BRATOM MI NI NIKOLI DOLGČAS

Moj brat Jaka se rodil s cerebralno paralizo, zaradi katere sedaj ne more hoditi in je na vozičku. Je zelo suh. To je morda dobro le za to, da ga mama lažje dviguje. Mama se trudi, da Jaka uživa raznovrstno prehrano, predvsem pa, da dobi dovolj beljakovin, ogljikovih hidratov, vitaminov in mineralov.

Z njim se igram tako, da izberem igro, v kateri lahko sodeluje. Pri nekaterih športih je zelo dober, na primer pri balinanju. Vsega ne more narediti. Tako pogosto poma-

gam mami pri umivanju, pri pripravljanju obrokov, pri hoji po stopnicah, pri pripravljanju torbe za šolo. Je pa ponosen na to, da se sam obleče, obuče in tudi pospravi svojo posteljo.

Veliko časa sva skupaj. Ko sem žalostna, me tolaži. Ko mi je dolgčas, me razveseljuje s svojimi šalami in doživetji v šoli. Vedno me spravi v smeh. Imam ga zelo rada in vem, da ima tudi on mene rad.

JAKA KORITNIK, 3.č., OŠ Narodnega heroja Rajka Hrastnik, POŠ Dol pri Hrastniku; Mentorica: Cvetka Železnik

MARIO URNAUT

9.r., OŠ Ribnica na Pohorju, Mentorica: Nevenka Kutin

INVALIDI

Težko je življenje invalida,
to vemo vsi,
v življenju tudi tebi
lahko se to zgodi.

En hipec v trenutku,
nepremišljen korak ali
zgolj usoda
te odnesejo v ta somrak.

Trdnost, srčnost, močna volja
pri teh je ljudeh doma,
saj marsikdo od njih
se kar tako ne vda.

Pomoč prav nas vseh
dobrodošla je
pri teh ljudeh.
Zato vsi skupaj zdaj
stopimo in jim
vedno pomoč ponudimo.

Nikoli ne vemo,
kakšna usoda nas
še čaka,
zato naj bodo v naši duši
vsem odprta vrata.

AVA DOLENC, 2.p., OŠ Antona Globočnika Postojna, POŠ Planina; Mentorica: Milena Kumer

ANIKA SEŠEL

4.r., OŠ Šentjanž pri Dravogradu, Mentorica: Milena Jamer

BABICA MI JE ZAUPALA

V hiši, kjer živim z družino, živi tudi moja babica Ivanka. Stara je 68 let in je v svojem življenju že marsikaj doživela. Najhuje je, da že od zgodnjega otroštva zelo slabo vidi.

Vedno me je zanimalo, kaj se ji je zgodilo. Nekega večera, ko sem spala pri njej, mi je v postelji zaupala svojo zgodbo.

Stara je bila tri tedne, ko je dobila vročinski napad. Kot dojenčica se je v tisti sili napada dvignila čisto sama v sedeč položaj. Oči so se ji od napora zavrtle nazaj, popokale so ji žilice in tako si je za večno poškodovala očke. Starši so mislili, da ne bo preživela, zato so ji že prižgali svečko. Na srečo je vročina izginila in babica je počasi ozdravela. Na ta dogodek je ostal večni spomin - slabovidnost. V šoli je imela velike težave s prepisovanjem s table. Morala je sedeti v prvi vrsti, a kljub temu ni videla dobro. Nosila je oča-

la z zelo debelimi stekli. Izšolala se je za fizioterapevko in v bolnišnici pridno razgibava ljudi. Že v mladosti je imela željo voziti kolo, vendar ga zaradi oči ni mogla. Kasneje si je želela voziti avto, a ni naredila zdravniškega pregleda. Ne zna plavati, ker v vodi izgubi ravnotežje. Za veliko stvari je bila prikrajšana. Našla pa je druge hobije, ki so jo navdušili. To je peka peciva, igranje kart, poslušanje glasbe, najbolj rada pa se je z dedijem vozita na izlete po Sloveniji in tujini.

Kljub temu, da je invalidka, uživa svoje življenje. Največje veselje smo ji vnuki, ki jo imamo radi in ji zelo pomagamo.

To zgodbo mi je zaupala babica, jaz pa sem jo zaupala vam.

INES ŠUBIC, 5.b., OŠ Žiri; Mentorica: Marija Treven

LJUDJE OKOLI NAS

Ljudje se radi družimo med seboj. Pri tem se srečujemo z različnimi ljudmi. Nekateri so precej drugačni od nas že po svojem videzu. Lahko so se takšni že rodili ali pa so se poškodovali v nesreči, pri težjem padcu ali pa jih je spreminila bolezen. Če se jim je to zgodilo za celo življenje, pravimo, da so invalidi.

Invalidi težje ali pa sploh ne morejo v celoti skrbeti zase. Zato večkrat potrebujejo nesebično pomoč bližnjih. Tukaj lahko priskočimo na pomoč tudi najmlajši.

Če so taki ljudje na vozičku, potrebujejo posebno stanovanje. Najboljše za take ljudi je stanovanje v pritličju, s prirejenimi stopnišči, da lahko sami zapuščajo stanovanje in se vanj zopet vračajo. Tako se počutijo bolj samostojni.

Včasih pa so taki ljudje odvisni tudi od raznih ustanov, ki so za to, da takim ljudem pomagajo, svetujejo in zanje poskrbijo. V takih ustanovah so lahko invalidi nastanjeni, po

svojih zmožnostih opravljati različna dela in so koristni člani družbe.

Seveda jih lahko hodijo obiskovat sorodniki, prijatelji in ljudje, ki jim ni vseeno za soljudi. Tako ljudem v stiski krajšajo dolge urice, če so ti priklenjeni na posteljo, ali pa jim pomagajo, da opravijo koristna dela, ki jih sicer brez pomoči ne bi zmogli.

Tako invalidi čutijo, da niso sami, da so še vedno zelo potrebni in lahko napravijo veliko dragocenih stvari v svojem življenju.

Prav je, da spoštujemo vse ljudi na svetu, ne glede na to, kakšni so po svoji zunanosti. Pomembno je, da vsi ljudje nosimo v sebi željo in sposobnost, da osrečimo druge in da so ti v naši bližini srečni in se počutijo zaželeni, pa naj bodo taki kot mi ali pa malce drugačni.

GAJA PERŠOLJA, OPP, Kozara Nova Gorica; Mentorica: Klavdija Namar Pogačnik

LEON URANEK

4.r., OŠ Radlje ob Dravi, POŠ Remšnik, Mentorica: Melita Stražišnik

INVALIDI IN ŠPORT

Invalidi so ljudje, ki imajo težave z zdravjem. Nekateri imajo težave z vidom, spet drugi s sluhom ali gibanjem.

Invalidni ljudje se težje ukvarjajo s športom kot zdravi. Če se želijo ukvarjati s športom, se jim mora prilagoditi prostor. Igrajo lahko košarko, namizni tenis, balinajo, kolesarijo, tudi plešejo lahko, čeprav vse to počnejo na invalidskem vozičku.

Marsikateri se včlanijo v invalidska društva, kjer si medsebojno pomagajo.

Do invalidov moramo imeti spoštljiv odnos in jim vedno pomagati. Vendar včasih na to pozabimo, ker dokazuje tudi to, da zdravi ljudje pogosto parkirajo avtomobile na parkirnem mestu, ki je rezervirano za invalide.

Menim, da bi morali invalidom vedno in povsod pomagati in jim tako omogočiti, da bi čim lažje živeli s svojo boleznijo.

KAJA BIZJAK, 1.a., OŠ Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče, Mentorica: Tanja Stanič

MATIC STOPAR

8.r., OŠ Juričevega Drejčka, Mentorica: Simona Cokan

DEČEK POSEBNE SORTE

Hodim na OŠ Juričevega Drejčka. Moj sošolec je deček s cerebralno paralizo. Ima težave z gibanjem, držo in govorjenjem. Težje zapisuje črke in besede, je pa zelo odličen poslušalec. V šoli nam je učiteljica prebrala knjigo Veveriček posebne sorte. V njej sem prepoznal svojega sošolca. Nikoli ne tarna, ko ga roke ne ubogajo pri pisanju, ta dejavnost, ki je meni tako samoumevna, je zanje pravi Everest. Ima boljši spomin od mene. Veverička zna na pamet obnoviti, zapomni si vse majhne podrobnosti zgodbe. Nikoli ne govori o lastni bolečini, jaz pa zelo pogosto, zla-

sti, kadar moram telovaditi. Nekega dne sem se zelo žalostil, ko sem zopet moral obuti copate za tek. Moj sošolec se je tistega dne zapletel s svojimi nogami in grdo padel. Spoznal sem, da je bilo moje mišljenje o svoji lastni bolečini precejšnje pretiravanje, kajti sošolec ob meni mora vsak dan za uspešno življenje premagati nešteto ovir. Takrat sem nehal žalovati in prigovarjati svoji usodi. Sošolec me je s svojim odnosom do življenja mnogo naučil. Lovro, hvala, za tvoj pogum.

MARUŠA OŠLAK, 4.d., OŠ Mislinja, POŠ Dolič, INVALIDI IN ODBOJKA; Mentorica: Tatjana Senič

ŽAŠ LORENČIČ

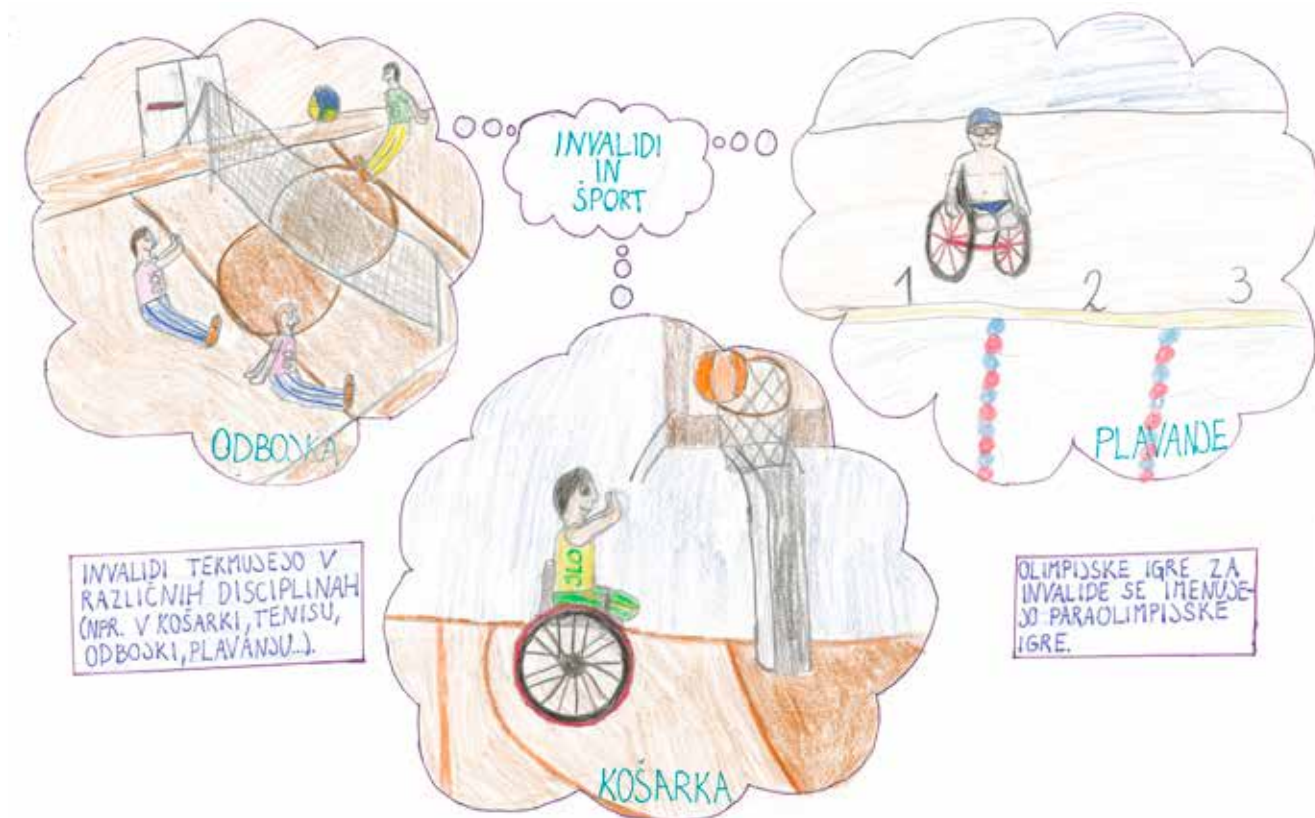
4.b., OŠ Olge Meglič Ptuj, Mentorica: Marjeta Kosi

INVALID

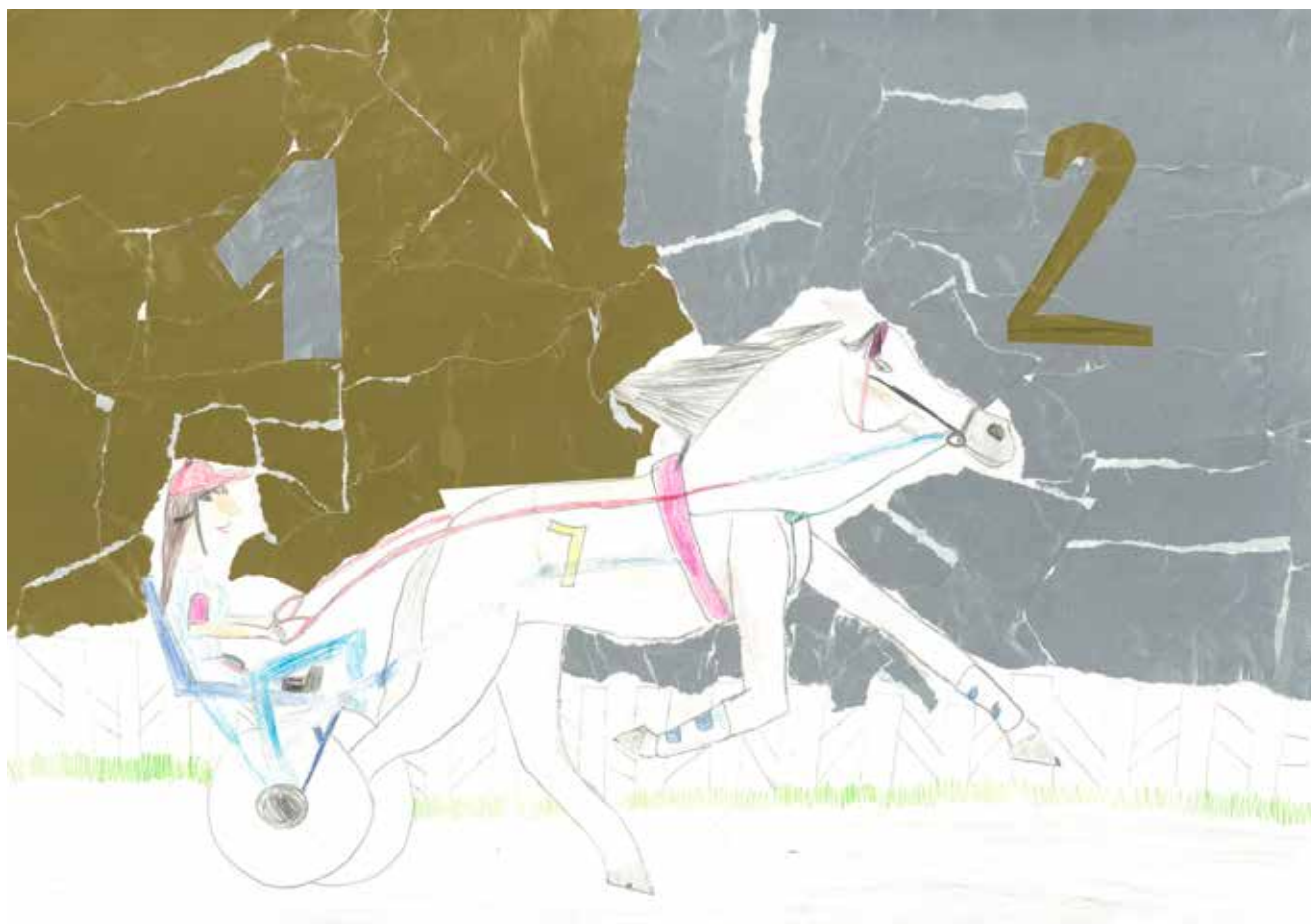
Sem invalid.
Moje življenje ni le smeh in sreča,
moje življenje je mučna izkušnja boleča.
To povem zato,
ker moje telo ni več isto, kot je bilo.
Vendar le sreča in smeh
mi brišeta solze v očeh.

ANDREA ŽIVOJINOVIĆ, 6.a., OŠ Antona Globočnika Postojna; Mentorica: Petra Košnik

NEJA ROŽMAN, 6.b., OŠ Antona Globočnika Postojna; Mentorica: Petra Košnik

TIA MIŠIČ, 6.b., OŠ Šempas, INVALIDI IN ŠPORT; Mentorica: Lilijana Zalesjak Gerlica

JAN KATERN

8.b., OŠ Antona Globočnika Postojna, Mentorica: Petra Košnik

UJET

On rine skozi zid,
življenje mu postavlja prepreke
trdne kot opeke,
ampak vse to preživi,
ker ve zakaj se bori.

Tesno ujet v svoje telo
se bori za običajne stvari:
videti, slišati, hoditi ali govoriti,
on ve kaj pomeni vztrajati,
kaj je ljubezen do življenja samega.

On ve, da sprejeti samega sebe
pomeni več kot zgledati kot z modne revije.

Nihče mu ne more dati izgubljenega,
ujet je v svoje telo, a obenem
z ljubeznijo.

IZA ORLIĆ, 5.r., OŠ Deskle, INVALID V VESOLJU; Mentorica: Alda Zimic-Ozebek

NIKA POTOČNIK

5.r., I. OŠ Žalec, POŠ Ponikva, Mentorica: Andreja Pušnik

INVALIDNOST

Sama dobro vem, da je težko biti invalid. Če bi jaz bila na vozičku, bi mi bilo zelo težko! Ne bi se morala igrati s prijatelji in z družino oditi na kakšen sprehod. Doma bi le ležala in se dolgočasila. Drugi bi me vozili na vozičku, no v tem bi uživala, saj mi ne bi bilo treba hoditi sem in tja, a vseeno vem, da ne bi bilo lepo. Vem, da ljudje, ki so invalidi, lahko na vozičku počnejo prav veliko stvari. Tudi jaz bi po vsej verjetnosti pomagala, kar bi pač zmogla. Velikokrat raje ne želim videti invalidov, saj se ustrašim in si predstavljam,

da jaz sedim tam, kjer tisti čas sedi nekdo drug. A k sreči jaz nisem invalid in lahko počnem vse, kar lahko naredi otrok moje starosti. Včasih pa lahko naredim tudi kaj več, kot je kakšna vragolija. Včasih se mi ne ljubi delati a vedno pomislim, da sem lahko zelo srečna, saj to lahko počnem.

Ljudem na vozičku bi zelo rada pomagala, saj vem, da oni za svoje zdravje ne morejo narediti veliko. Želim si, da bi živeli na takšnem svetu, kjer ne bi bilo takšnih bolezni.

LENA LAH MAJKIČ, 2.r., OŠ Toneta Šraja Aljoše, Nova vas, Mentorica: Petja Ilejšič

LAURA MARKIČ, 5.r., OŠ Čepovan; Mentorica: Saša Plesničar

KLEMEN VOLK VASERFAL

4.b., Druga OŠ Slovenj Gradec, Mentorica: Boža Božena Lesjak

VESELIMO SE ŽIVLJENJA

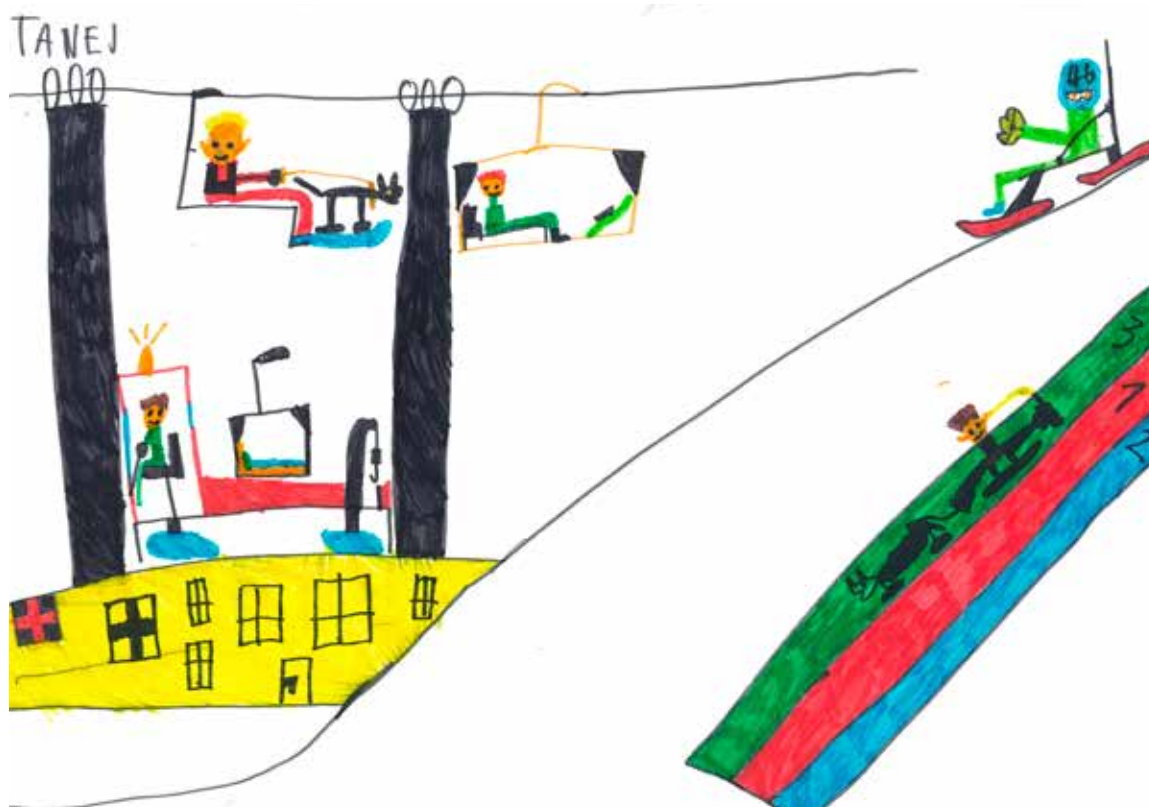
Ko šolski zvonec zazvoni,
meni se domov mudi.
Se na križišču pred glavno cesto ustavim,
svoje živčke od hrupa ne zdravim.

Kmalu za sabo slišim prijazen glas,
ozrem se in glej,
to ne vidim vsak dan.

Pred mano gospod ne stoji,
temveč v vozičku sedi.
Nasmeh mu obraz krasi
meni pa pogled nanj obstoji.

Pri sebi razmišljam,
kako bi bilo,
če cel dan sedel bi,
kako žalostno je to.

Pa vendar invalidi po srcu so isti kot mi,
nasmejani, prijazni, sočutni,
le da veselijo se življenja morda še bolj kot mi.

TANEJ MEDVEŠČEK, 4.b., OŠ Dobrovo, Mentorica: Vida Korenjak Majhenič

TEJA SABOTIN

4.b., OŠ Olge Meglič Ptuj, Mentorica: Marjeta Kosi

INVALID

Invalidi na vozičkih so.
Ko jih srečamo,
jim kdaj tudi pomagamo.
Razveselimo jih tako,
da o njih napišemo pesmico.
Nekateri invalidi tudi športniki so,
ker na vozičku košarko igrajo lahko.
Nekateri težko življenje imajo,
a se ne predajo in ne godrnjajo.

KAJA DELOST, 3.r., ROKOMETNA IGRA; OŠ Antona Globocnika Postojna, POŠ Bukovje, Mentorica: Breda Kovac

SERGEJA ŠILER

7.r., OŠ Radlje ob Dravi, POŠ Remšnik, Mentorica: Valerija Tertinek

INVALIDI SO IZJEMNI LJUDJE

Invalidi se ukvarjajo z različnimi dejavnostmi, npr. rišejo, pišejo pesmi ali se ukvarjajo s športom.

Ne poznam kakšnega invalida, ki riše ali pa piše pesmi, bi ga pa z veseljem spoznala.

Mislim, da se ljudje ne zavedamo, kako težko je življenje invalidov. Pogosto jim ne znamo pokazati spoštovanja ali jim prisluhniti. Večina ljudi misli, da invalidni ljudje ne morejo ničesar početi, da so to ljudje, ki so povsem odvisni od drugih. Toda jaz menim, da temu ni tako in da so med nami invalidni ljudje z natančno začrtanimi cilji in čeprav

je pot do uresničitve le-teh za njih marsikdaj trnova in zelo težka, vztrajajo. In ravno z vztrajnostjo in trdim delom potujejo do uresničitve svojih ciljev in sanj.

Zato so nam lahko invalidi za vzgled. Da so invalidi res izjemni ljudje, dokazuje tudi slovenski plavalec Darko Đurić, ki je svetovni rekorder med invalidi v plavanju. In prav on je dokazal, da so invalidi izjemni ljudje, ki kljub invalidnosti vztrajajo in dosegajo zastavljene cilje. In to jih osrečuje, bogati in jim vliva voljo do življenja.

MAŠA MARINIČ, 5.g., OŠ Solkan, POŠ Grgar, Mentorica: Nina Žbona Kuštrin

ILONA BREZNIK

5.r., OŠ Radlje ob Dravi, POŠ Remšnik, Mentorica: Melita Stražišnik

INVALID IN KULTURNO USTVARJANJE

Invalidi se na področju kulturnega ustvarjanja ukvarjajo z risanjem, slikanjem in petjem.

Tisti, ki se ukvarjajo z risanje ali slikanjem, še lepše narišejo ali naslikajo kot zdrav človek, pa četudi morajo risati z nogami. Invalid je tudi znan operni pevec Andrea Bocelli, ki je slep, a kljub temu skoraj najboljši operni pevec na svetu.

Poznam invalida Branka, ki je bil kmet in je svoje delo opravljal vestno in z veliko veseljem. Toda usodni dan, ko je imel nesrečo s traktorjem, ga je za vedno zaznamoval. Samo trenutek je potreben, da iz zdravega človeka postaneš invalid. Zato bi se morali zdravi ljudje veseliti vsakega dne.

Gledal sem oddajo Masterchef, v kateri je sodelovala tudi slepa tekmovalka, ki je najboljše kuhala.

Invalidi se veselijo življenja, ker se zavedajo njegove posebnosti. Zdravi ljudje se preveč obremenjujejo s stvarmi, ki v življenju niso pomembne. Invalid mora v delo vložiti več truda kot zdrav človek.

Enkrat mi je teta Marina iz knjižnice prinesla knjigo za slepe. V njej slike dišijo in poleg navadne pisave je tudi braillova pisava.

Vsi bi morali sprejeti invalide takšne, kot so, ker lahko naredijo marsikaj, česar zdrav človek ne zmore ali noče.

ILONA BREZNIK, 5.r., OŠ Radlje ob Dravi, POŠ Remšnik; Mentorica: Vlasta Pavlič

ROBI LOGAR

OT3, Srednja šola Slovenj Gradec in Muta, Mentorica: Andreja Breznik

INVALIDI IN UMETNIŠKO USTVARJANJE

Drugačnost? Invalidnost? Veliko ljudi ta dva pojma združuje. A vendar, ali nismo vsi različni in drugačni? Eni suhi, majhni, drugi veliki, debeli, skratka različni. Invalidi pa so osebe, ki jim je usoda na življenjsko pot natrosila še različne ovire – npr. pri gibanju, govorjenju, vidu... V življenju se vseskozi borijo, sprva sami s seboj, da svojo drugačnost sploh sprejmejo kot del sebe in svojega življenja, pa tudi z okolico, da bi bili sprejeti, videni ali slišani.

Ko se ozrem v preteklost, opazim, da se je spremenila miselnost ljudi oz. njihov pogled na invalide oz. invalidnost. Včasih se je velikokrat zgodilo, da so ljudje raje pogledali stran, če so ugledali osebo na invalidskem vozičku, kot da bi se bali, da je njihovo stanje nalezljivo. V današnjem času družba invalide bolj sprejema, bolj smo sočutni, pripravljeni pomagati in se družiti z njimi. Ignoranco je nadomestila empatija.

Mislim, da ima veliko vlogo pri tem seznanjanje ljudi s temo invalidnost. Že v osnovni šoli so nas spoznavali z invalidi, ki živijo med nami, z nami so delili svoje življenjske zgodbe. Moja sreča v nesreči pa je, da z njim živim. Moj brat dvojček nikoli ne bo hodil ali govoril, vendar je sonce v mojih očeh. Njegova dobra volja, ljubezen do nas in njegov optimizem mi polepšajo vsak dan, ne glede, ali je zunaj dež ali sije sonce. Toliko topline, spontanosti in prijaznosti je v njem, da je življenje takoj lepše. In če se postaviš v njegovo kožo, ugotoviš, kako veliko srce in dušo imajo, da s svojo invalidnostjo in omejitvami premagujejo meje nemogočega – to so lahko samo naši vzorniki.

Večina ljudi še vedno misli, da so to ljudje, ki ničesar ne zmorejo, znajo in so breme države. To seveda ne drži. Med njimi so tudi posamezniki, ki so zelo ustvarjalni. Kaj vse ti ljudje zmorejo – rišejo, izdelujejo in ustvarjajo. Tudi

pri nas imamo veliko znanih umetnikov – med njimi je bil slikar Aco Lebarič (žal že pokojni). Kot dober organizator

je z dobrodelnostjo ozaveščal družbo o odnosih do invalidov. Za svoja dela je prejel številna priznanja in nagrade. Med zelo znane slikarje sodi tudi Vojko Gašperut – Gašper, ki se je leta 1967 pri skoku v vodo poškodoval in tako postal tetraplegik. Danes je priznan in uspešen slikar in edini polnopravni član mednarodnega združenja umetnikov in invalidov, ki svoja dela ustvarja z usti ali nogami. Prav tako je bil zelo priznan slikar Stojan Zafred, ki je žal že pokojni. Tudi on je slikal z usti in bil naš najbolj znan slikar v tujini. Njegova dela so bila razstavljena v Londonu, Stockholmu in Zürichu.

Torej nič ni nemogoče. To so ljudje, ki so nam lahko za dober vzgled. Brez rok, nog, na vozičku..., a s srcem na pravem mestu in z iskrami v očeh ter močno voljo do življenja, ki pa ni le polno žalosti in sivine, popestrijo ga z mavričnimi barvami izvirnosti in ustvarjalnosti. Povsod iščejo umetniški navdih in se prepustijo trenutku, da iz njih izvabi najlepše stvari. Kot rezultat nastanejo občudovanja vredna umetniška dela – čudovite risbe, fotografije, skulpture, prijetne melodije... Kot občutljive duše izražajo občutja, misli in tenkočutna doživetja v pesmih in zgodbah, ki se nas dotaknejo. Naenkrat zapustijo svet invalidnosti, omejitvev – niso več invalidi, so umetniki – pesniki, pisatelji, kiparji, glasbeniki... Znajo živeti lepo in polno življenje, saj se sprejemajo takšne, kakršni so, znajo oceniti to, kar imajo, in se ne pritožujejo nad tem, česar nimajo oz. zaradi tega, ker jih je življenje za nekaj prikrajšalo. Imajo dar, ki ga znajo izkoristiti in deliti z drugimi.

Hvala vam za to!

MIRA ALIJAJ

6.a., PP, VIZ III. OŠ Rogaška Slatina, Mentorica: Darja Plavčak

INVALIDI

Invalidom lahko pomagamo pri športu, to so košarka, nogomet, tenis, odbojka. Z njimi se lahko igramo tudi Človek ne jezi se. Pri invalidih moramo paziti, če nekdo pade ali je slep ali ne more govoriti.

Invalidi so prijazni do nas in tudi mi moramo biti prijazni do njih. Jaz, ko se obiskovala šolo na Ptuj, so tudi bili invalidi slepi; niso se mogli pogovarjati ali se igrati.

EVA SREBERNIČ, 2.a., OŠ Dobrovo; Mentorica: Hana Kutin

TEA BERGHAUS KOSEC, NIKA FRIDAUER, 8.a., OŠ Olge Meglič Ptuj; Mentorica: Lea Kralj

